

Zaanstreek-Waterland

Jaarstukken 2015

30 maart 2016

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	3
VOORWOORD	4
1 JAARVERSLAG	7
1.1 Programmaverantwoording	8
1.1.1 Programma 1 Epidemiologie, Beleid en Gezondheidsbevordering.....	9
1.1.2 Programma 2 Algemene gezondheidszorg.....	18
1.1.3 Programma 3 Maatschappelijke gezondheidszorg	22
1.1.4 Programma 4 Jeugdgezondheidszorg	27
1.1.5 Programma 5 Geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen.....	35
1.1.6 Algemene dekkingsmiddelen	39
1.2 Paragrafen	40
1.2.1 Inleiding	40
1.2.2 Weerstandsvermogen.....	40
1.2.3 Verbonden partijen.....	42
1.2.4 Onderhoud kapitaalgoederen	42
1.2.5 Financiering	42
1.2.6 Bedrijfsvoering.....	45
2 JAARREKENING.....	48
2.1 Balans per 31 december 2015 GGD Zaanstreek-Waterland.....	49
2.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	51
2.3 Toelichting	53
2.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	53
2.3.2 Resultaatbestemming	54
2.3.3 Toelichting op de balans per 31 december 2015	55
2.3.4 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2015.....	61
2.3.5 Wet Normering Topinkomens.....	69
CONTROLEVERKLARING	72

VOORWOORD

Voor u liggen de jaarstukken 2015 van GGD Zaanstreek-Waterland. Met de jaarstukken wordt door het Algemeen Bestuur van de GGD verantwoording afgelegd en gerapporteerd over de uitvoering van de activiteiten binnen de programma's en over de beschikbaar gestelde budgetten.

Het jaar 2015 was een jaar vol ontwikkeling en verandering!

Burgers die gezond en veilig kunnen leven en meedoen in de maatschappij, daar gaat het om. Er wordt een groot beroep gedaan op de zelfredzaamheid en eigen kracht van burgers. Gemeenten hebben daarin een belangrijke verantwoordelijkheid. De nadruk ligt niet alleen op de aanpak van problemen van burgers, maar veel meer op het voorkomen daarvan. GGD Zaanstreek-Waterland ondersteunt de gemeenten graag bij het realiseren van hun doelstellingen in het kader van preventie en de publieke gezondheid. Dit is waar ook in 2015 onze professionals vol enthousiasme met de gemeenten en ketenpartners aan hebben gewerkt. Dit heeft mooie resultaten opgeleverd.

Met de transities van de Jeugdwet, WMO en Participatiewet is er een enorme taak op de gemeenten afgekomen. Er is door gemeenten veel werk verzet om de transities per 1 januari 2015 goed te laten landen, om geldstromen op orde te krijgen en zorg in te kopen. Vanuit het Rijk en vanuit de gemeenten heeft met de transities een heroriëntatie op het gebied van gezondheid, zorg en ondersteuning plaatsgevonden. Over gezondheid wordt anders gedacht. Gezondheid is bepalend voor de eigen regie op het leven en maatschappelijke participatie. Het domein van de publieke gezondheid en de aandacht voor preventie biedt veel kansen om gezondheidswinst te behalen. De taken die de gemeenten door de drie decentralisaties hebben gekregen en de nieuwe invulling van het begrip gezondheid maken het mogelijk om op lokaal en regionaal niveau steeds meer dwarsverbanden te leggen tussen preventie, zorg en ondersteuning om zo de gewenste resultaten te behalen. Een bijdrage leveren aan en de ondersteuning van gemeenten om de verbinding tussen preventie, zorg en veiligheid te realiseren is voor de GGD een belangrijke uitdaging om ook de komende jaren verder in te vullen.

In alle gemeenten zijn teams als sociale wijkteams, jeugdteams en kernteams ingericht waar inwoners terecht kunnen voor informatie, advies en ondersteuning. De lokale opdracht en de samenwerkingspartners verschillen per gemeente en zelfs tussen de verschillende teams binnen één gemeente. Ondanks de verschillen is voor elke gemeente en ketenpartners het doel om dwarsverbanden te leggen tussen maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en het domein van werk en inkomen. Hierbij hoort ook een verbinding met preventie en gezondheid. Vanuit de verschillende disciplines binnen de GGD is nadrukkelijk de samenwerking met de gemeente, jeugd- en wijkteams gezocht en zijn daarin, in 2015, belangrijke stappen gezet.

De vraagstukken van deze tijd vragen om een herziening van de rol die de GGD speelt als betrouwbare uitvoerder van gemeentelijk beleid en als huisadviseur van de gemeenten op het gebied van de collectieve en individuele publieke gezondheid. Het Algemeen Bestuur heeft besloten om een visie te formuleren. Het proces om te komen tot het visiedocument is in het najaar 2015 opgepakt nadat er duidelijkheid was over de keuze van de gemeente Zaanstad ten aanzien van het jeugddomein. In 2016 zal het visietraject worden afgerond. Bij de visie hoort ook een verdere ontwikkeling van de GGD-organisatie. De veranderingen in het domein van de publieke gezondheid en de samenwerking in de keten vraagt om een andere manier van werken. Meer externe oriëntatie, een integrale werkwijze binnen de GGD en met ketenpartners, weliswaar vanuit een eigen identiteit. In 2015 is de eerste stap in de organisatieontwikkeling gezet. In 2016 zal de organisatieontwikkeling een verder vervolg krijgen.

Financieel resultaat

In financieel opzicht is het jaar 2015 positief afgesloten. Het resultaat over het boekjaar 2015 bedraagt **€ 116.300 positief (na onttrekking en toevoeging reserves)**.

Conform de financiële voorschriften moet ook een resultaat voor onttrekking en toevoeging aan de reserves worden gepresenteerd. Het resultaat voor onttrekking en toevoeging aan de reserves bedraagt € 734.631 positief (€ 116.300 (resultaat) + € 748.872 (toevoegingen) -/- € 130.541 (onttrekkingen)). Aan alle onttrekkingen en toevoegingen die in 2015 hebben plaatsgevonden ligt een bestuursbesluit ten grondslag en worden nader toegelicht bij de balans (paragraaf 2.3.3):

	Toevoeging	Onttrekking	Datum besluit Alg. Bestuur
Resultaat 2014	151.794	44.000	3-jul-15
Reserve gezondheidsenquête	63.000		2007
Reserve groot onderhoud	50.000	42.774	7-jul-11
Reserve reizigersvaccinatie	15.856		2007
Reserve frictie projecten Zaanstad	30.415		12-jan-12
Reserve ouderenportaal	44.000	43.767	3-jul-15
Reserve arts in opleiding	234.839		25-sep-15
Reserve organisatieontwikkeling	158.968		17-dec-15
	748.872	130.541	

Samengevat is het resultaat van de programma's als volgt:

Per programma	Resultaat 2015
Programma 1 Epidemiologie, Beleid en Gezondheidsbevordering	27.542
Programma 2 Algemene Gezondheidszorg	92.714
Programma 3 Maatschappelijke Gezondheidszorg	9.124
Programma 4 Jeugdgezondheidszorg	13.080
Programma 5 Geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen	-
	116.300
Marktzaak Reizigers	15.856

Een nadere analyse van het resultaat vindt u bij het betreffende programma in het hoofdstuk "toelichting op het overzicht van baten en lasten" (paragraaf 2.3.4). Overall kan worden toegelicht dat het resultaat met name is ontstaan vanuit de volgende baten:

- Een bedrag van € 40.000, ontvangen vanuit de declaraties bij de zorgverzekering. Deze inkomsten waren niet begroot. Sinds medio 2014 is het mogelijk om de kosten voor infectieziekten te declareren bij de zorgverzekeraar. In 2016 zijn de baten wel in de begroting opgenomen.
- Verder zijn in de jaarrekening 2015 incidentele baten van € 60.000 opgenomen. Dit is een afrekening SOA over 2013 (€ 40.000) en een afrekening van het 2^e contactmoment Voortgezet Onderwijs (€ 20.000).

Resteert een feitelijk resultaat over 2015 van € 16.000.

Resultaatbestemming

Het resultaat over 2015 bedraagt **€ 116.300 positief**. Voorgesteld wordt om dit als volgt te bestemmen:

1. Eind januari 2016 is bekend geworden dat er een principeakkoord is over de cao voor gemeenten. Wanneer de ledenvergadering eind maart 2016 instemt betekent het dat er per 1 januari 2016 een loonsverhoging van 3% wordt toegekend en dat er in 2016 € 200.000 hogere personele lasten zullen zijn dan geraamd. Dekking kan grotendeels plaatsvinden vanuit een eerder gereserveerd bedrag voor loonstijging (2015) van

€ 160.000 in de algemene reserve (zie voor een nader toelichting paragraaf 2.3.3) .
Er is echter een bedrag van € 40.000 tekort beschikbaar. U wordt voorgesteld om dit bedrag vanuit het positief resultaat aan de algemene reserve toe te voegen.

2. De ontwikkeling van de GGD-organisatie is ingezet. De 1^e fase in de wijziging van de organisatiestructuur, hoofstructuur en managementstructuur, is vastgesteld en is ingaande 1 april 2016 een feit. Vervolgens zal er aan de 2^e fase van de organisatieverandering vorm worden gegeven. Uiteraard betreft de organisatieverandering niet alleen een structuurwijziging. Belangrijker nog is het ontwikkelen van medewerkers op een veranderde rol en werkwijze. Voor de 2^e fase van de organisatieontwikkeling is ondersteuning en inzet van een bureau noodzakelijk. Daarnaast is het ook van belang dat de GGD het proces in gang zet om over te gaan van een specifiek functieboek naar een generieke functiebeschrijving en –waardering. Om deze verschillende facetten van de organisatieontwikkeling vorm te kunnen geven en de toekomstbestendige GGD te realiseren wordt u voorgesteld het bedrag van € 76.300 toe te voegen aan de reserve organisatieontwikkeling.

Aldus vast te stellen door het Algemeen Bestuur van GGD Zaanstreek–Waterland in de openbare vergadering d.d. 13 juli 2016

de voorzitter,

de secretaris,

J. Olthof

mr. F.H.J. Strijthagen

1 JAARVERSLAG

1.1 Programmaverantwoording

De programmaverantwoording heeft dezelfde indeling als de programmabegroting. In de programmabegroting zijn de vragen gesteld "Wat willen we bereiken?", "Wat doen we hiervoor?" en "Wat kost het?". In de programmaverantwoording worden de vragen beantwoord "Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?" en "Wat heeft het gekost?".

1.1.1 Programma 1 Epidemiologie, Beleid en Gezondheidsbevordering

Inleiding

Dit programma is gericht op het bevorderen van de gezondheid van de inwoners van de regio. Hiertoe adviseert de GGD de gemeenten over gezondheidsrisico's en ontwikkelt de GGD gezondheidsbevorderende programma's. De basis voor de advisering en de ontwikkeling van programma's wordt gevormd door inzicht in de lokale en regionale gezondheidssituatie.

Producten

Onder dit programma vallen de volgende producten:

101.714	Advisering lokaal gezondheidsbeleid	Basisproduct
102.714	Epidemiologie	Basisproduct
103.714	Gezondheidsbevordering	Basisproduct

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken ?

Algemeen effect

Het direct en indirect bevorderen van de gezondheid van de inwoners van de regio.

Specifiek effect

Matiging van schadelijk alcoholgebruik bij de jeugd
Afname van overgewicht bij de jeugd
Toename van bewegingsactiviteiten bij de jeugd
Stimuleren tot een gezonde leefstijl op seksueel gebied
Stimuleren van een gezonde leefstijl in het algemeen

Effectindicatoren

80% van de adviezen op het gebied van gezondheidsbevordering berusten op programma's die door Loket Gezond Leven minimaal het etiket 'goed beschreven' hebben
100% van de gemeenten maakt gebruik van de monitorgegevens bij het opstellen van beleidsplannen
10 geïmplementeerde gezondheidsbevorderende programma's (bewegen, voeding, alcoholmatiging)
10 scholen hebben vignet Gezonde School
1 fte gezondheidsbevordering per 100.000 inwoners

De afdeling EBG (Epidemiologie, Beleid en Gezondheidsbevordering) draagt bij aan het direct en indirect beschermen en bevorderen van de gezondheid van de inwoners van de regio. Zij sluit aan bij het landelijke en gemeentelijke gezondheidsbeleid. De basis voor de beleidsadvies en de ontwikkeling van preventieprogramma's wordt gevormd door inzicht in de lokale en regionale gezondheidssituatie aan de hand van de Gezondheidsmonitor 0-100 jaar. Gezondheidsbevordering is een combinatie van voorlichting en omgevingsveranderingen die samen gezond gedrag en een gezonde leefomgeving stimuleren.

Voorgenomen activiteiten bij de begroting 2015 en realisatie 2015

	Activiteit	Doelgroep
A	Onderzoek naar de gezondheidssituatie in de regio	Gemeenten
B	Het verstrekken van informatie over lokaal gezondheidsbeleid	Gemeenten
C	Advisering op het gebied van lokaal gezondheidsbeleid	Gemeenten
D	Preventieprogramma jeugd	Peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en Scholen (basis- en voortgezet)
F	Uitgave van nieuwsbrieven m.b.t. leefstijlonderwerpen	Scholen (basis- en voortgezet)
G	Interne ondersteuning betreffende gezondheidsvoorlichting	Alle afdelingen binnen de GGD

Begroot	Vorgenomen activiteit	Prestatiedoelstelling per jaar	Realisatie 2015	Afwijking
A	Onderzoek naar de gezondheidssituatie in de regio	2 onderzoeken naar de gezondheidssituatie in de regio 1 rapportage naar de gezondheidssituatie in de regio	2 35	0%
B	Verstrekken informatie over lokaal gezondheidsbeleid	15 te behandelen informatieverzoeken over lokaal gezondheidsbeleid	21	40%
C	Advisering op het gebied van lokaal gezondheidsbeleid	10 adviezen lokaal gezondheidsbeleid	27	170%
D	Preventieprogramma jeugd	10 preventieprogramma's jeugd	13	30%
E	Uitgave van nieuwsbrieven m.b.t. leefstijlonderwerpen	minimaal 6 nieuwsbrieven	6	0%
F	Interne ondersteuning m.b.t. gezondheidsvoorlichting	-	9	

Onderzoek (A)

In het kader van de landelijke harmonisatie werken epidemiologen aan de afstemming van vragen en methodieken met het RIVM, CBS en Trimbos-instituut. 2015 was een overgangsjaar voor de harmonisatie voor de Jeugdmonitor 12-18 jaar. GGD Zaanstreek-Waterland heeft bijgedragen aan het leveren van landelijke cijfers door het afnemen van een anonieme monitor in het voortgezet onderwijs in de regio via een steekproef onder jongeren. Daarnaast heeft er, ten behoeve van gemeentelijke en school specifieke cijfers, een niet-anonieme monitor (Emovo) plaatsgevonden onder jongeren in klas 2 en klas 4 van het regulier onderwijs. Deze niet-anonieme monitor is tevens door de Jeugdgezondheidszorg gebruikt als screeningsinstrument. In het voorjaar van 2016 vindt het staartje van deze niet-anonieme monitor plaats. Vanaf 2017 zal de triage voor de jeugdgezondheidszorg niet meer plaatsvinden aan de hand van Emovo. Ter voorbereiding hierop is een pilot uitgevoerd met een screeningsinstrument, te weten 'Jij en Je Gezondheid'. Dit instrument wordt ontwikkeld en gebruikt door GGD Amsterdam.

Rapportages (B)

Naast de jaarlijkse verwerking van GGD-gegevens voor de jaarrapportages zijn verschillende rapporten verschenen op basis van de monitors. Het aantal rapportages dat is opgesteld is meer dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door de veranderingen in het sociale domein, waardoor de behoefte bestaat aan rapportages op wijkniveau. Naast genoemde rapportages is een Jaarverslag

Meldpunt Bijzondere Zorg en Zelfredzaamheidsmatrix (ZRM), het jaarverslag Tijdelijk Huisverbod en de Evaluatie pilot Vroegsignalering verschenen.

De landelijke ondersteuning van het RIVM van het Regionale Kompas, waarin gezondheidsgegevens worden gepresenteerd, is gestopt per juli 2015. De GGD is op zoek naar een passend nieuw systeem om de cijfers in te presenteren. Een voorstel omtrent innovatie epidemiologie is ontwikkeld, aan het bestuur voorgelegd en eind december gestart.

Jeugd

Van de Jeugdmonitor (Emovo) 2013-2014 zijn 9 gemeenterapporten en 11 wijkprofielen verschenen. De gemeenterapportages zijn gepubliceerd op <http://www.regionaalkompas.nl/zaanstreek-waterland/gemeenten>.

De bevindingen van de Jeugdgezondheidszorg met betrekking tot de leerlingen die zijn/worden opgeroepen door de Jeugdgezondheidszorg, over schooljaar 2014-2015, zijn gepresenteerd aan de scholen voor voortgezet onderwijs. Hierbij bleek dat scholen deze terugkoppeling graag snel willen ontvangen. Voor schooljaar 2015-2016 is de terugkoppeling van de bevindingen dan ook gesplitst in twee groepen: de 7 scholen die door Jeugdgezondheidszorg zijn bezocht in de eerste helft van het schooljaar 2015-2016 hebben hun terugkoppeling al in januari 2016 ontvangen.

Overgewicht

Dagelijks registreren artsen, verpleegkundigen en assistenten binnen de Jeugdgezondheidszorg hun bevindingen over de groei en ontwikkeling van 0- tot 18-jarigen. Samen bezitten zij veel informatie over de gezondheid van bijna alle kinderen in Nederland. Deze gegevens worden bij elkaar gebracht in Jeugd in Beeld (JIB), waardoor de gemeentelijke en regionale cijfers te vergelijken zijn met cijfers van andere deelnemende organisaties. De geregistreerde gegevens uit de kinddossiers van GGD Zaanstreek-Waterland zijn daarnaast in huis geanalyseerd om ook op wijkniveau te kunnen rapporteren over overgewicht. In het lokaal volksgezondheidsbeleid is overgewicht één van de speerpunten. De overgewichtcijfers zijn in het eerste half jaar geanalyseerd en gepubliceerd in het Regionaal Kompas.

Factsheet Kwetsbare ouderen:

Op basis van de gegevens uit de seniorenmonitor 2012, waarbij allerlei gegevens zijn verzameld over de lichamelijke, psychische en sociale gezondheid, is bepaald welke ouderen als kwetsbaar gedefinieerd kunnen worden. De factsheet Kwetsbare ouderen in Zaanstreek-Waterland is in het voorjaar verschenen en besproken met 8 gemeenten en verschillende lokale teams. De rapportage is gepubliceerd op www.ggdzw.nl

Monitor Kwetsbare Groepen.

In deze monitor geeft de GGD gegevens van de Openbare Geestelijke GezondheidsZorg (OGGZ) weer. Bij het ontwikkelen van deze monitor is naast de gemeente Zaanstad en Purmerend de Academische Werkplaats Tilburg (Tranzo) betrokken. De factsheet is gepubliceerd op de website van de GGD. Op basis van de ervaringen met het ontwikkelen van deze factsheet is door Tranzo een e-book Monitor sociaal kwetsbare groepen opgesteld.

Overig

GGD GHOR Nederland heeft een *gezondheidsapp* ontwikkeld voor raadsleden en andere geïnteresseerden met daarin de belangrijkste gezondheidsdata. Prevalentiegegevens van een gemeente zijn te vergelijken met de gegevens van een willekeurige andere gemeente en met de landelijke gegevens van het betreffende onderwerp. GGD Zaanstreek-Waterland heeft deze app gevuld met cijfers uit de volwassenen- en seniorenmonitor van 2012 en met cijfers van jongeren uit onderzoek van 2013-2014.

In 2015 is tweemaal de E-nieuwsbrief Epidemiologie verschenen. Eén nummer was specifiek gericht op Eenzaamheid. De E-nieuwsbrief is gepubliceerd op www.ggdzw.nl.

Informatie en advisering Lokaal volksgezondheidsbeleid (B en C):

De regionale *nota gezondheidsbeleid Zaanstreek-Waterland*

(http://www.regionaalkompas.nl/object_binary/o17555_Regionaal-gezondheidsbeleid-2013-2016-definitieve-versie.pdf) heeft een looptijd van vier jaar, van 2013 tot en met 2016. De negen gemeenten hebben met elkaar afgesproken om tussentijds een evaluatie te doen om zo eventueel bij te kunnen sturen. GGD Zaanstreek-Waterland schreef de tussenevaluatie. Speerpunten van de regionale nota gezondheid zijn de aanpak van overgewicht en van schadelijk alcoholgebruik. De doelgroep waarop de nota zich richt is jeugd (0-19 jaar) en hun ouders/verzorgers.

De GGD constateerde twee knelpunten in het regionale gezondheidsbeleid:

1. Door de decentralisaties is het gebiedsgericht/wijkgericht en vraaggericht werken is het aantal samenwerkingspartners van de GGD exponentieel toegenomen.
2. De doelgroep is uitgebreid naar 0-100 jaar. Het aantal en thema's over verschillende leeftijdsgroepen is daardoor ook toegenomen.

Positieve gezondheid:

Vanuit de Waterlandse gemeenten (Zeevang, Edam-Volendam en Waterland) kwam de vraag of er mogelijkheden zijn om de Zelfredzaamheidsmatrix (ZRM) uit te breiden met een item over gezondheid en wat de mogelijkheden zijn voor een training over gezondheid voor Wmo-loket medewerkers/lokale teams. In de regio Friesland draaide in het najaar een pilot van een scholing over (positieve) gezondheid/gezondheidsachterstanden ontwikkeld door Pharos en Platform 31, gericht op lokale teams. Dit wordt vervolgd in 2016, in ieder geval in de wijken van Zaanstad. JOGG gaat de genoemde training aanbieden (maart 2016) aan een brede doelgroep bestaande uit wijkteams, jeugdteams, centra jong, huisartsen, diëtisten, fysiotherapeuten, etc.

Toezicht WMO

Per 1 januari 2015 is de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) gedecentraliseerd naar de gemeenten. De WMO 2015 schrijft voor dat de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving op wat er krachtens de wet is bepaald. De trend is dat gemeenten dit toezicht bij de GGD neerleggen. Aan GGD Zaanstreek-Waterland is deze vraag (nog) niet gesteld. De GGD heeft een notitie geschreven waarin staat wat de voordelen zijn van het beleggen van deze taak bij de GGD. Deze notitie wordt aangeboden aan de gemeenten.

Suïcidepreventie

Op basis van de landelijke agenda suïcidepreventie (2014-2017) van het VWS, de lokale nota's van de gemeenten en de beschikbare cijfers heeft de GGD aandacht gevraagd voor de aanpak suïcidepreventie. Er is een voorstel ontwikkeld om een passend aanbod te bieden aan mensen met suïcidale gedachten, plegers van suïcide en hun naasten, maar ook ter ondersteuning aan iedere professional werkzaam in de wijken, in het onderwijs, bij de GGD etc. Er is in sommige gemeenten een train de trainer cursusaanbod verzorgd. Een dergelijk aanbod is nieuw in de regio Zaanstreek-Waterland en lijkt passend bij de taken van de GGD:

- Monitoren, signaleren, advies
- Uitvoerende taken gezondheidsbescherming

Vroegsignalering OGGZ

Dagelijks komt de politie in aanraking met OGGZ problematiek. In de politiepraktijk betekent dit met name overlast door verwarde personen, vaak zorgmijders, die een veiligheidsprobleem in de buurt en omgeving veroorzaken. De GGD en politie hebben, op verzoek van de burgemeester van Waterland mevrouw Wagenaar-Kroon namens de driehoek Basisteam Purmerend, een voorstel ontwikkeld betreffende vroegsignalering OGGZ problematiek op straat. Het voorstel behelst dat de politie deze OGGZ-meldingen meldt bij het Meldpunt Overlast en Bemoeizorg. Wekelijks worden deze meldingen besproken met de politie, GGD, GGZ en Brijder verslavingszorg. In het najaar 2015 is gestart met een pilot. De eerste bevindingen zijn positief.

Ronde langs gemeenten, Wmo-raden, Jeugdteams en Sociale Wijkteams over Emovo en kwetsbare ouderen

In het voorjaar 2015 heeft een afvaardiging van de afdeling EBG (Epidemiologie, Beleid en Gezondheidsbevordering) een ronde gemaakt langs acht gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland om de resultaten van het Emovo-onderzoek (onder jongeren) en de factsheet Kwetsbare ouderen toe te lichten en te bespreken. Deze gesprekken waren samen met de wethouder en betrokken ambtenaren van de gemeenten. Aanvullend hierop volgden twee presentaties in de Wmo-raden van de gemeenten Edam-Volendam en Zeevang en in het najaar van 2015 een terugkoppeling in de gemeente Zaanstad via de Jeugd- en de Sociale Wijkteams.

Toelichting bij Gezondheidsbevordering (F)

Gezondheidsbevordering richt zich in de preventieprogramma's op de speerpunten van het lokaal volksgezondheidsbeleid, de landelijke speerpunten en op vragen van onder andere het onderwijs. Deze preventieprogramma's hebben een looptijd van meerdere jaren. Op het gebied van seksualiteit zijn dit de volgende programma's:

- **Sexting & Grooming**

Sexting is het verspreiden of delen van seksueel getinte foto's en berichten via 'social media'. Grooming is een werkwijze van (vaak) mannen om het vertrouwen te winnen van kinderen, zodat zij hen uiteindelijk seksueel kunnen misbruiken en/of uitbuiten.

De GGD heeft drie succesvolle voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd over sexting en grooming voor onder andere het onderwijs, de gemeenten, medewerkers Jeugdgezondheidszorg, Veilig Thuis, Straathoekwerk en de Jeugdteams (ca. 215 deelnemers). De voorlichtingsbijeenkomsten zijn georganiseerd naar aanleiding van de Emovo-gesprekken en de signalen uit het onderwijs en media. De GGD werkt hierin samen met de politie Noord-Holland (afdeling Zedenzaken) en Qpido (expertise centrum voor relaties, liefde en seks bij jongeren).

- **Project Je Lijf, Je Lief!**

Het lesprogramma Je Lijf, je Lief! ondersteunt jongeren uit het praktijkonderwijs in het beter herkennen en respecteren van de eigen grenzen en die van anderen op het gebied van seksualiteit. De GGD werkt samen met GGD Amsterdam aan een effectonderzoek van het lesprogramma Je Lijf, Je Lief! Voor dit effectonderzoek is subsidie aangevraagd, hierbij heeft de GGD gesprekken gevoerd en de drie praktijkscholen hebben de intentieverklaring ondertekend en gaan meedoen met het lesprogramma Je Lijf, je Lief! Het project wordt ten uitvoer gebracht in het jaar 2016.

- **Training Lang Leve de Liefde**

Lang Leve de Liefde is een lesmethode over liefde, relaties en seksualiteit voor het voortgezet onderwijs en MBO

In het najaar heeft, in aanwezigheid van een jeugdarts en vertrouwensarts van de GGD, een training plaatsgevonden voor docenten en vertrouwenspersonen van het voortgezet onderwijs in Zaandam.

Op het gebied van genotsmiddelen zijn dit de volgende programma's:

- **IkPas (30 dagen zonder alcohol)**

IkPas is een landelijke actie die regionaal is uitgezet met een minimaal budget. Voor de actie IkPas in de regio Zaanstreek-Waterland is gekozen voor een tijdsplan van 30 dagen in de maand maart. Deelnemers in de regio Zaanstreek-Waterland zijn geworven met flyers en posters (wijkteams, huisartsen, ziekenhuizen, buurthuizen, bibliotheken, CJG's, sportinstellingen, grote Zaanse bedrijven (Verkade, Ahold, Forbo). Er zijn persberichten geplaatst, twee radio interviews geweest en Ikpas heeft in de nieuwsbrief Gezond op School en in de Nieuwsbrief Openbare Gezondheidszorg gestaan. In dit project werd samengewerkt met Brijder Verslavingszorg.

- **Happy Drinks en NIX18**

Vanaf het moment dat in 2014 de Drank en Horeca Wet is veranderd, in verband met verhogen van de leeftijdsgrens voor alcohol en roken van 16 naar 18 jaar, ondersteunt de GGD de boodschap van NIX18: niet roken en niet drinken tot je 18de. In alle communicatie over het onderwerp alcohol (voor jongeren, hun ouders, onderwijs, sport etc.) wordt NIX18 hierin meegenomen.

- Opgroeien zonder alcohol

Tijdens het periodiek geneeskundig onderzoek van groep 7 geeft de jeugdverpleegkundige al jaren lang extra voorlichting aan ouder en kind over de gevaren van alcohol drinken op jonge leeftijd. In 2015 is de voorlichtingskaart vernieuwd. Op de huidige kaarten is er nadruk op hersenschade maar ook op gevaren voor het gehele lichaam. Deze kaart is tot stand gekomen in samenwerking met jeugdgezondheidszorg en Brijder Preventie. Er is de website www.opgroeienzonderalcohol.nl beschikbaar. Op de nieuwe ansichtkaarten en gadgets is deze slagzin weergegeven en in het schooljaar 2015-2016 gebruikt tijdens het PGO groep 7 en andere voorlichtingsmomenten.

- Stoptober (28 dagen niet roken)

Elke roker weet: stoppen met roken is het moeilijkste wat er is. De ervaring leert dat Stoptober rokers over de drempel helpt om een stoppoging van in elk geval 28 dagen te wagen. Rokers die 28 dagen stoppen met roken hebben 5 keer meer kans om blijvend te stoppen.

GGD Zaanstreek-Waterland heeft de landelijke Stoptober actie actief gepromoot en ondersteund met posters, flyers en armbandjes. In Zaanstreek-Waterland rookt 23% van de inwoners; 26% van de volwassenen (19-65 jaar) en 13% van de senioren. De regio wijkt hierin niet af van landelijke cijfers. Landelijk hebben ruim 50.000 rokers zich aangemeld voor de actie en de Stoptober-app gedownload. In onze regio hebben 260 deelnemers zich aangemeld via de website. Een enquête zal uitwijzen hoeveel deelnemers de stoppoging werkelijk 28 dagen hebben volgehouden.

- Rookvrij schoolterrein: implementatieonderzoek Voortgezet Onderwijs

GGD is voor het schooljaar 2014-2015 een overeenkomst met GGD Amsterdam (en Tranzo, University Tilburg) aangegaan om samen te werken bij de implementatie van het project "Het voortgezet onderwijs rookvrij". In dit project worden scholen gestimuleerd om hun schoolterrein volledig rookvrij te maken. Recentelijk is in de Tweede Kamer besloten dat alle schoolpleinen per 2020 rookvrij zijn. De GGD heeft met een drietal scholen voor voortgezet onderwijs aan dit project deelgenomen om te komen tot een rookvrij schoolterrein doorlopen.

De programma's gericht op gezond gewicht zijn:

- Lekker fit! peuterproject

GGD Zaanstreek-Waterland heeft het Lekker Fit! peuterproject ontwikkeld. Het project is bedoeld om het gezond trakteren en –tussendoortjesbeleid, water drinken en meer bewegen te stimuleren. Jaarlijks krijgen de kindercentra in de regio het aanbod om mee te doen met dit project. Het project bestaat uit een thematas met materialen voor de kinderen en een handleiding voor de pedagogisch medewerkers over de thema's. Daarnaast wordt een themabijeenkomst aangeboden voor ouders/verzorgers door een pedagoog van de GGD. Inmiddels hebben veel kindercentra in de regio het project al uitgevoerd en het beleid aangepast. In 2015 hebben 9 kindercentra het project uitgevoerd.

- Gezonde schoolkantine

Scholen krijgen jaarlijks het aanbod om een kantinescan uit te laten voeren. GGD Zaanstreek-Waterland werkt hierin samen met het Voedingscentrum. In 2015 hebben verschillende scholen een scan uit laten voeren.

- Gezond trakteren website en Facebook

GGD Zaanstreek-Waterland heeft een eigen website www.gezondtrakteren.nl. Op deze website staan voorbeelden van gezonde traktaties en gezonde lunches. Op de informatiepagina staan voorbeelden om het beleid gezond trakteren in te voeren, voor basisscholen en kindercentra. Tevens is er op de website informatie over gezonde tussendoortjes, gezonde lunches en water drinken aanwezig. Er zijn posters om op te hangen in de kindercentra en flyers om de ouders te wijzen op de website met tips. De posters en flyers zijn tevens verstuurd naar alle scholen, kindercentra en wachtruimtes in de regio. Zowel op de website als op Facebook worden regelmatig nieuwe voorbeelden geplaatst. De website heeft in 2015 132.000 bezoekers geteld. Facebook heeft momenteel 2.100 volgers. Zie [Gezonde tussendoortjes voor elke dag](#) • [Gezond Trakteren](#)

- Water drinken 'Les je dorst project'

"Les je dorst" is een lespakket om basisschoolkinderen op een speelse manier bewust te maken van hoeveel suiker er in gezoete drankjes zit. Het is een rekenles waarbij kinderen, van groep 6, 7 en 8 in het basisonderwijs en klas 1 en 2 in het Voortgezet onderwijs, zelf kunnen uitrekenen hoeveel suikerklontjes er in hun pakjes drinken zitten en hoeveel je moet bewegen om dit te verbranden. 19 scholen zijn in 2015 met het 'Les je dorst project' van start gegaan.

Andere programma's op het gebied van gezondheidsbevordering zijn:

- Trammelant in tandenland

Mondgezondheid is geen speerpunt meer, maar omdat de kindergebitten steeds slechter worden biedt de GGD het online lesprogramma Trammelant in tandenland aan. Dit lesprogramma is geschikt voor het basisonderwijs. Voor groep 4 kan de school een tandenpoetsinstructie aanvragen.

16 scholen hebben het lespakket behandeld en er is in 19 groepen een klassikale tandenpoetsinstructie gegeven door de doktersassistenten van de Jeugdgezondheidszorg met ondersteuning van de gezondheidsbevorderaar.

- Verdriet & rouw

In navolging van het Protocol verdriet & rouw voor kindercentra en het basisonderwijs is het Protocol verdriet & rouw voor het voortgezet onderwijs geschreven. In het protocol is een overzichtelijke checklist opgenomen, waardoor tijdens crisismomenten snel gehandeld kan worden. De protocollen zijn te vinden op de website van de GGD: Verdriet en rouw. De GGD biedt ondersteuning aan scholen bij overlijden en ingrijpende gebeurtenissen. En kan adviseren bij toepassing van het protocol, het directieteam begeleiden en zorgen voor de eerste opvang van leerlingen en ouders en daar waar nodig doorverwijzen naar het Jeugdteam.

Interne beleidsontwikkeling

Accounthouderschap

Nederland is volop bezig met een heroriëntatie op gezondheid, zorg en ondersteuning. Rode draad is de omslag van denken in termen van 'ziekte, zorg en afhankelijkheid' naar 'gezondheid, preventie en eigen kracht'. De rol van mensen zelf, zorgverleners, verzekeraars en de overheid verandert. Dit heeft consequenties voor de manier waarop de publieke gezondheidszorg georganiseerd en geborgd wordt. Met de ontwikkelingen in het sociale domein en de definitie van positieve gezondheid¹, is het voor de GGD van belang om goed aangesloten te zijn op het (gemeentelijk) speelveld van zorg en welzijn. De GGD wil zichtbaar zijn binnen de gemeente als ook voor andere partijen, aansluiten bij de prioriteiten binnen de gemeente en bewerkstelligen dat de gemeente optimaal gebruik maakt van de GGD expertise (kennis en gegevens). De GGD wil de preferente partner zijn, voor zowel de gemeente als andere partners, op het gebied van de publieke gezondheid (preventie, gezondheidsbevordering en -bescherming). Om de intensieve relatie met de gemeenten te ondersteunen heeft de GGD zich georiënteerd op accounthouderschap. Dit zal in 2016 zijn beslag krijgen.

Privacy

Privacyvraagstukken spelen een steeds grotere rol. Dit heeft te maken met vernieuwingen om ons heen, zoals de komst van de sociale wijkteams, jeugdteams en de nieuwe verantwoordelijkheden van de gemeenten, maar ook met veranderingen binnen de GGD zoals de komst van Veilig Thuis. Ook de wetgeving op het gebied van de bescherming van de persoonsgegevens is in beweging. Met name bij Zaanstad is veel overleg geweest over het aanleveren van gegevens in het kader van Big Data pilot Grabble. Tevens wordt het privacyreglement geactualiseerd.

Kwaliteit

Juni 2015 heeft een externe HKZ-audit, uitgevoerd door Lloyds, plaatsgevonden. De auditor gaf terug dat voldoende duidelijk werd op welke pro-actieve wijze de GGD bezig is met de toekomstige ontwikkelingen. Het kwaliteitsbeleid wordt geactualiseerd. Alle werkprocessen worden opgenomen in een nieuw vormgegeven kwaliteitshandboek.

¹ Gezondheid is het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven (M. Huber, 2012)

Wat heeft het gekost ?

	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten regulier	80.098	-	-
Baten bijdragen gemeenten	1.101.454	1.101.454	1.079.865
Lasten regulier	1.091.010	1.064.054	1.016.865
	90.542	37.400	63.000
Toevoeging aan reserves	63.000	63.000	63.000
Onttrekking aan reserves	-	25.600	-
Resultaat na bestemming	27.542	-	-

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening, hoofdstuk 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

Programma 1 Epidemiologie, Beleid en Gezondheidsbevordering Projectmatige werkzaamheden

Naast de activiteiten in de gemeenschappelijke regeling verricht GGD Zaanstreek-Waterland projectmatige werkzaamheden met betrekking tot dit programma. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd in opdracht van individuele gemeenten en worden ook volledig betaald door de opdrachtgevende gemeente. De lasten en baten met betrekking tot de projectmatige werkzaamheden zijn als volgt:

Projecten	Realisatie	Beschikking	Begroting
Baten	226.981	246.924	-
Lasten	226.981	246.924	-
	-		-
Toevoeging aan reserves	-		-
Onttrekking aan reserves	-		-
Totaal	-		-

Dit betreft de uitvoering van de volgende projectmatige werkzaamheden in opdracht van de volgende opdrachtgever:

Project	Opdracht-gever	Subsidie-bedrag
Overgewicht collectief	Zaanstad	1.680
JOGG	Zaanstad	71.726
JOGG Gids gelden vanaf augustus	Zaanstad	135.555
Jeugdimpuls ronde 3	RIVM	6.500
Jeugdimpuls ronde 4	RIVM	3.225
Rookvrije schoolterreinen	GGD A'dam	8.295
Totaal		226.981

1.1.2 Programma 2 Algemene gezondheidszorg

Inleiding

Dit programma is gericht op het bevorderen van de gezondheid van de inwoners van de regio. Hiertoe worden de volgende taken binnen dit programma uitgevoerd: de bestrijding van infectieziekten (waaronder tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen) en medische milieukunde. Daarnaast voert de afdeling een markttaak uit, te weten reizigersadviesing.

Producten

Onder dit programma vallen de volgende producten:

201.714	Infectieziektebestrijding	Basisproduct
202.714	SOA-bestrijding	Basisproduct
203.714	TBC-bestrijding	Basisproduct
205.714	Inspectie huid penetrerende instellingen	Basisproduct
206.714	Medische milieukunde	Basisproduct
De markttaak:		
207.714	Reizigersvaccinatie	Basisplusproduct

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken ?

Algemeen effect

Het voorkomen van infectieziekten en het beperken c.q. voorkomen van gezondheidsrisico's/-schade voor de inwoners van de regio wanneer een infectieziekte zich voordoet of wanneer er sprake is van een milieu-incident.

Specifiek effect

- Het adequaat handelen bij uitbraak infectieziekte op verschillende schaalgrootte.
- Het terugbrengen van het aantal personen met een seksueel overdraagbare aandoening.
- Een bijdrage leveren in het kader van seksuele gezondheidszorg aan jongeren tot 25 jaar.
- Het terugbrengen van het aantal personen dat met TBC (preventie en behandeling) en hepatitis B is besmet.
- Voorkomen c.q. beperken van gezondheidsschade bij milieu-incidenten.

Effectindicatoren

0,04% Infectieziekten die onverwijld aan de burgemeester, conform afspraak
29,5 soa-consulten per 10.000 inwoners
0,125 besmettingen met hepatitis A per 10.000 inwoners
788 soa-consulten per fte verpleegkundigen
0,77% formatie fte medisch milieukunde afgezet tegen de waakvlamnorm
1.843 consulten reizigersvaccinatie per fte reizigersadviesing

Voorgenomen activiteiten bij de begroting 2015 en realisatie 2015

	Activiteit	Doelgroep
A	Registratie van aangifteplichtige ziekten	Individuele, organisaties en instellingen
B	Adviezen (ter voorkoming van uitbraak) infectieziekten	Individuele, organisaties en instellingen
C	Screenen en vervolgen risicocontacten hepatitis B	Inwoners regio obv risicogedrag
D	Uitvoeren van SOA-/Sense spreekuren	Inwoners regio
E	Verzorgen van voorlichting seksuele gezondheid	Jongeren tot 25 jaar
F	Uitvoeren mantouxtesten	Nieuwkomers
G	BCG vaccinaties	Nieuwkomers
H	Maken rontgenfoto's	Nieuwkomers
I	Bron- en contactonderzoek	Nieuwkomers
J	Uitvoeren van milieu-onderzoeken	Gemeenten
K	Advisering m.b.t milieufactoren	Gemeenten
L	Vaccinatie en advisering van reizigers	Reizigers risico-gebieden

Begroot	Vorgenomen activiteit	Prestatiedoelstelling per jaar	Realisatie 2015	Afwijking
A	Registratie van aangifteplichtige ziekten	210 meldingen	165	-21%
B	Adviezen (ter voorkoming van uitbraak) infectieziekten	415 adviezen	411	1%
C	Screenen en vervolgen risicocontacten hepatitis B	100 opvolgingen hepatitis B	90	-10%
D	Uitvoeren van SOA-/Sense spreekuren	145 spreekuren	137	-6%
E	Verzorgen van voorlichting seksuele gezondheid	10 keer	0	-100%
F	Uitvoeren mantouxtesten	275 mantouxtesten	915	233%
G	BCG vaccinaties	280 BCG vaccinaties	320	14%
H	Maken rontgenfoto's	385 foto's	625	62%
I	Bron- en contactonderzoek	180 keer bron- en contactonderzoek	742	312%
J	Uitvoeren van milieu-onderzoeken	10 locatiebezoeken	7	-30%
K	Advisering m.b.t milieufactoren	65 adviezen	96	48%
L	Vaccinatie en advisering van reizigers	6.400 vaccinaties 4.600 consulten	7.272 5.227	20% 14%

Algemene infectie ziektebestrijding (A,B,C)

Het totaal aantal meldingsplichtige infectieziekten vertoont een daling in vergelijking met 2014 en is voornamelijk toe te schrijven aan de (landelijke) daling van het aantal kinkhoest meldingen (van 111 in 2014 naar 82 in 2015). Het aantal malariameldingen richting de GGD vertoont een forse stijging, welke ook landelijk wordt gezien. Doorgaans zien we 2 malariameldingen per jaar. In 2015 hebben we 19 meldingen ontvangen, waarvan 17 uit de Periodieke Opvang Locatie voor asielzoekers te Zaandam op de Rijshoutweg. De asielzoekers hebben op hun vlucht malaria infectie opgelopen, de klinische manifestatie vond in Zaandam plaats.

Ten opzichte van de prestatie-afspraken 2014 is het aantal vragen en adviezen gestegen. Het aantal opvolgingen van Hepatitis B contacten ligt iets onder de prestatienorm. Het aantal hepatitis B

meldingen is gestegen van 17 naar 31. Deze stijging komt overeen met de landelijke stijging van HBV-meldingen.

De verpleegkundigen van infectieziektebestrijding zijn gestart met het geven van voorlichting aan de Centra voor jeugd en gezin, Centra Jong in de regio om zo bekendheid te geven aan de functie die de afdeling infectieziektebestrijding in de regio Zaanstreek Waterland heeft.

Er vinden gesprekken plaats over functionele samenwerking op het gebied van infectieziektebestrijding met GGD Kennermerland en GGD Hollands Noorden.

SOA/Sense (D,E)

In 2015 zijn naar schatting 137 geïntegreerde SOA/Sense spreekuren gehouden. Het aantal soa-consulten/cliënten is toegenomen van 839 naar 1253. Hierbij zijn ook de thuishesten (197), de behandel- en vervolgconsulten (150) en de SENSE-consulten (122 gecombineerd met soa-consult en 12 uitsluitend sense) inbegrepen. Bij gelijkblijvende financiering is de grens in het aantal consulten bereikt. Het aantal gediagnosticeerde soa's is gestegen naar 191. Opvallend hierbij is de toename van het aantal vastgestelde syfilis; van 2 in 2014 naar 9 in 2015. We schrijven dit toe aan de toename van het aantal MSM (mannen die seks hebben met mannen) op de spreekuren.

Een nieuwe ontwikkeling zijn de thuishesten, waarbij de cliënt thuis lichaamsvloeistof afneemt en dit naar de GGD stuurt, en testen die worden aangeboden op de GGD aan laag risico cliënten. Deze (thuis)testen worden afgenomen door de doktersassistenten en vormen ca. 15% van het totaal aantal consulten. Op basis van de uitslag van dit eerste consult kunnen er één of meer behandelconsulten volgen.

De cliëntenpopulatie lijkt te veranderen door de strengere triage. Tijdens het spreekuur worden meer MSM cliënten (mannen seks met mannen) gezien en worden meer cliënten gezien met complexere zorg/hulpvraag.

Het Elektronisch Patiënten dossier waar sinds eind september 2014 mee gewerkt wordt, neemt nog veel tijd in beslag. Meerdere GGD-en in de regio hebben hiermee te maken. Het is een doorlopend proces om het systeem optimaal te laten functioneren. Er is regelmatig deskundigheidsbevordering. De verpleegkundigen zetten alle uren in voor spreekuur en patiëntenzorg. Ze komen niet toe aan het geven van voorlichting.

De verpleegkundigen zijn geschoold in Motivational Intervention. Deze gesprekstechniek wordt toegepast om mensen te motiveren seksueel veilig gedrag uit te oefenen.

TBC-bestrijding (F t/m I)

2015 is een onstuimig jaar geweest voor onze TBC afdeling, door een toename van het aantal meldingen en de komst van asielzoekers in de regio.

In Nederland neemt de laatste jaren het aantal patiënten met Tuberculose af. Het afgelopen jaar heeft deze trend zich echter in onze regio niet voortgezet. Er waren verschillende meldingen in onze regio. Het aantal consulten bij de verpleegkundige is toegenomen; 577 in 2015 ten opzichte van 344 consulten in 2014. De consulten bij de arts stegen van 92 in 2014 naar 258 in 2015.

Rondom patiënten met besmettelijke Tuberculose wordt contactonderzoek verricht. Bij twee patiënten waren drie scholen betrokken. Dit bracht voor de afdeling extra werk met zich mee en dat is terug te zien in de jaarcijfers. Een onderzoek start met mantouxtesten. In goed overleg met de betrokken scholen zijn contactonderzoeken opgezet. Er is veel aan voorlichting gedaan richting leerlingen en hun ouders, onder andere door de organisatie van voorlichtingsbijeenkomsten op de scholen. Bij een grootschalig onderzoek op school is een GROEP (GGD rampenopvangplan) ingezet, waardoor extra personele inzet, afkomstig van GGD-en in de regio, mogelijk was. En waardoor het gelukt is de toegenomen werkzaamheden uit te voeren. Er is een plan van aanpak gemaakt om de pers te woord te staan en er is voortdurend gemonitord om berichten in de pers in goede banen te leiden.

In onze regio zijn op dit moment vier opvanglocaties (POL's) voor asielzoekers. In Ter Apel wordt de 1^e screening voor TBC gedaan, maar vervolgonderzoek gebeurt door de GGD ter plaatse. Dit betekent een toename van werkzaamheden.

Medische Milieukunde (J,K)

De gemeenten en inwoners van de regio Zaanstreek-Waterland worden geadviseerd over potentiële gezondheidsrisico's van de leefomgeving; zowel binnen als buiten de woning. Het aantal adviezen van Medische Milieukunde toont een forse toename ten opzichte van 2014. De adviezen hebben betrekking op bodem- en luchtverontreiniging, asbestproblematiek, binnenluchtkwaliteit, geluid, geur, schimmel, elektromagnetische velden, koolmonoxide en kwik. De meeste adviezen worden gegeven over binnenmilieu en asbest.

Het aantal bezoeken op locatie is minder dan geraamd, omdat voor het opstellen van het advies locatiebezoek niet nodig was. Er wordt zorgvuldig nagedacht over de indicaties voor het afleggen van een huisbezoek. In eerste instantie krijgen bewoners informatie en handelingsperspectief via de telefoon of middels een brochure. In de praktijk blijkt dit vaak afdoende. Bij medische indicatie of bij een vervolgspraak wordt een locatiebezoek afgelegd. Natuurlijk wordt in sommige gevallen een locatiebezoek gedaan om een juist beeld van de situatie en omstandigheden te krijgen.

Opvallend is dat er door inwoners van de regio meer vragen gesteld zijn over de directe leefomgeving. In het bijzonder over bodem en luchtkwaliteit. Inwoners van de regio worden vaker naar de afdeling Medische milieukunde doorverwezen door de gemeenten en de woningbouwverenigingen.

Op verzoek van de gemeente Zaanstad is een bijdrage geleverd aan een communicatieplan rondom lood in de bodem. Lood in de bodem is een actueel thema door gewijzigde inzichten in de gezondheidsrisico's van lood in de bodem. Er is een publieksfolder gemaakt en in de media zijn berichten over risico's van lood in de bodem verspreid.

Medische Milieukunde is een samenwerkingsverband aangegaan met Omgevingsdienst Noordzee Kanaal Gebied en verschillende GGD-en uit de regio. Er is convenant getekend gericht op samenwerken.

Ad L Reizigersvaccinatie

Het aantal vaccinaties en consulten is fors toegenomen. Sinds de aansluiting bij het platform GGD Reisvaccinaties is een flinke toename van het aantal internetboekingen waar te nemen.

Tevens is er een goede samenwerking met de afdeling Jeugdgezondheidszorg. Het actief stickeren op de boekjes van het consultatiebureau draagt er toe bij dat ouders vaker preventief hun kinderen laten vaccineren voordat ze op reis gaan. De Jeugdgezondheidszorg maakt gebruik van speciaal ontwikkelde posters om cliënten te informeren over vaccinaties.

Er is een Europese aanbesteding vaccins van start gegaan in samenwerking met GGD Kennemerland en GGD Flevoland. Op grond hiervan is een andere leverancier gecontracteerd.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten regulier	661.351	553.387	553.387
Baten bijdrage gemeenten	935.997	935.997	908.521
Incidentele baten	39.134	-	-
Lasten regulier	1.527.912	1.516.584	1.461.908
	108.570	27.200-	-
Toevoeging aan reserves	15.856	-	-
Onttrekking aan reserves	-	27.200	-
Resultaat na bestemming	92.714	-	-

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening, hoofdstuk 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

1.1.3 Programma 3 Maatschappelijke gezondheidszorg

Inleiding

Dit programma is gericht op het uitvoeren van een aantal WMO-taken op het terrein van de openbare gezondheidszorg en huiselijk geweld die zijn ondergebracht bij de GGD. De taken worden regionaal uitgevoerd.

Producten

Onder dit programma vallen de volgende producten:

301.714	Meldpunt overlast en bemoeizorg	basis+product
303.714	Huiselijk geweld	basis+product

Gefinancierd door woningcorporaties:
2^e kansbeleid

basis+product

Dit zijn de producten die zijn opgenomen in de vastgestelde programmabegroting 2015. Echter met de samenvoeging van het meldpunt kindermishandeling en steunpunt huiselijk geweld tot Veilig Thuis. Veilig Thuis wordt op projectbasis uitgevoerd.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Algemeen effect

Het voorkomen c.q. beperken van overlast voor de leefomgeving voortkomend vanuit problematische individuele situaties en daarmee het vergroten van de leefbaarheid en sociale veiligheid in de buurten en wijken.

Specifiek effect

- Voorkomen en terugbrengen van (escalatie) problematische situaties in de leefomgeving.
- Verbeteren van leefomstandigheden van individuen door hen te leiden naar passende zorg.
- Voorkomen en terugbrengen van het aantal situaties waarbij sprake is van huiselijk geweld.
- Verbeteren van de samenwerking tussen ketenpartners.
- Voorkomen van ontruimingen.

Voorgenomen activiteiten bij de begroting 2015 en realisatie 2015

	Activiteit	Doelgroep
A	Probleeminventarisatie n.a.v. meldingen	Inwoners
B	(Telefonische)advisering bij huiselijk geweld	Inwoners
C	Bemiddelen naar hulpverlening	Inwoners
D	Samenwerking tussen ketenpartners realiseren	Ketenpartners
E	Verzorgen van voorlichting en advies	Ketenpartners/Inwoners
F	Uitvoering Wet Tijdelijk Huisverbod	Inwoners
G	Procescoördinatie Wet Tijdelijk Huisverbod	Ketenpartners
H	Advies verlening uithuisplaatsing tijdelijk huisverbod	Gemeenten
I	Kennis en expertisecentrum	Ketenpartners/Gemeenten
J	Probleeminventarisatie n.a.v. melding voorgenomen ontruiming	Inwoners/Woningcorporaties
K	Deelname aan overleg 1e of 2 lijns zorgorganisaties	Ketenpartners

Begroot	Vorgenomen activiteit	Prestatiedoelstelling per jaar	Realisatie 2015	Afwijking
A	Probleeminventarisatie n.a.v. meldingen	604 meldingen	741	22%
B	Bemiddelen naar hulpverlening	Afhankelijk van de vraag		
C	Samenwerking tussen ketenpartners realiseren	-		
D	Verzorgen van voorlichting en advies	Afhankelijk van de vraag		
E	Kennis en expertisecentrum	-		
F	Probleeminventarisatie bij voorgenomen ontruiming	100 aangezegde ontruiming	vervallen	nvt
G	Deelname aan overleg 1e of 2 lijns zorgorganisaties	Deelname Home team door Beemster (4x), Edam-Volendam (5x), Waterland (2x) en Zeevang (4x)	15	0%
		Deelname aan screeningsoverleg veiligheidshuis (wekelijks)	50	0%
		Deelname overleg wijkagenten Zaanstad en Purmerend (14x)*	10	25%
		Organisatie van Overleg Overlast en Bemoeizorg met ketenpartners in Zaanstreek en Waterland (8x per jaar)	8	0%

Ad A en B Meldingen bij het Meldpunt Overlast en Bemoeizorg

Binnen het Meldpunt Overlast en Bemoeizorg (MOB) en Meldpunt Bijzondere Zorg (MBZ) zien we met name zorgmijdende cliënten met psychische problematiek, geen of een beperkt netwerk, verstandelijke beperkingen, verslaving en financiële problemen. De meeste cliënten hebben problemen op meerdere leefgebieden. Zowel bij het MOB als ook bij het MBZ zien we de ernst van de

problematiek toenemen. Naast alleenstaande dak- en thuislozen zien we steeds vaker gezinnen met kinderen zonder vaste woon- of verblijfplaats. Het aantal meldingen is toegenomen met 22%. Dit is toe te schrijven aan het project "Vroegsignalering Verwarde Personen op straat" en de goede contacten met alle ketenpartners.

Afgelopen jaar was er een toename van het aantal aanvragen voor rechtelijke machtigingen (RM). Een RM wordt aangevraagd als er gevaar op langere termijn dreigt, bv. langdurig psychotisch toestandbeeld (blijvende schade), maatschappelijke teloorgang, ernstig oplopende schulden en dreigende of daadwerkelijke huisuitzetting, lichamelijke verwaarlozing. Tussen april en december is 25 keer een RM aangevraagd. Van deze 25 zijn er 24 ook daadwerkelijk door de rechter afgegeven.

Ad C Samenwerking Ketenpartners

Het team Meldpunt Overlast en Bemoezorg heeft te maken met alle veranderingen in het sociaal domein. Dit jaar is veel aandacht besteed aan het verder versterken van de externe contacten. Zo zijn er aandachtsfunctionarissen benoemd die contact onderhouden met de verschillende sociale wijkteams. Het MOB-team geeft consultatie in de wijkteams en doet mee met casuïstiekbesprekingen. In de regio zijn de wijkteams op verschillende manieren georganiseerd. Dit maakt doorverwijzen soms lastig.

Naast de sociale wijkteams/kernteams/dorpsteams werkt het MOB vanzelfsprekend veel samen met andere eerste en tweedelijns organisaties, neemt deel aan het overleg in het Veiligheidshuis en werkt samen met afdeling Veilig Thuis.

Het MOB heeft een goede, sterke relatie met de politie. De politie komt dagelijks in aanraking met OGGZ-problematiek. Het aantal geregistreerde incidenten bij de politie is fors gestegen. In het najaar 2015 is gestart met de 'Vroegsignalering Verwarde personen op straat'. Dit betreft een samenwerking tussen de politie, verslavingszorg, GGZ en de GGD. De GGD heeft hierin de regiefunctie. De politie stuurt meldingen over incidenten met verwarde personen door naar het MOB. Daar wordt de persoon ingeschreven en toegeleid naar zorg. Tot 6 december 2015 zijn 91 meldingen ontvangen. De deelnemers zijn zeer tevreden met de aanpak.

Ad D Voorlichting en advies

Vanwege het al jaren stijgen van het aantal suïcides in Nederland is de overheid in oktober 2014 gestart met de Landelijke Agenda Suïcide preventie. De GGD zet in op suïcide preventie. Vanuit het MOB zijn verschillende teamleden geschoold in dit onderwerp. Vervolgens is een training (de gatekeepers training) ontworpen om de kennis en gespreksvaardigheden bij professionals te vergroten. De eerste trainingen zijn gegeven en als erg positief beoordeeld: 'concreet', 'eyeopener', 'toepasbaar', 'helder' en 'opfrissen' zijn termen die in dit verband genoemd worden. Verschillende medewerkers van de GGD zijn ondertussen getraind. Meerdere partijen hebben aangegeven hier belangstelling voor te hebben.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten regulier	10.996	40.400	251.400
Baten bijdragen gemeenten	859.009	859.009	1.146.102
Lasten regulier	860.881	907.409	1.397.502
	9.124	8.000-	-
Toevoeging aan reserves		-	-
Onttrekking aan reserves	-	8.000	-
Resultaat na bestemming	9.124	-	-

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening, hoofdstuk 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

Programma 3 Maatschappelijke gezondheidszorg Projectmatige werkzaamheden

Naast de activiteiten in de gemeenschappelijke regeling verricht GGD Zaanstreek-Waterland projectmatige werkzaamheden met betrekking tot dit programma. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd in opdracht van individuele gemeenten en worden ook volledig betaald door de opdrachtgevende gemeente. De lasten en baten met betrekking tot de projectmatige werkzaamheden zijn als volgt:

Projecten	Realisatie	Beschikking	Begroting
Baten	2.499.148	2.675.046	1.380.371
Lasten	2.499.148	2.675.046	1.380.371
	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-
Totaal	-	-	-

Dit betreft de uitvoering van de volgende projectmatige werkzaamheden in opdracht van de volgende opdrachtgever:

Project	Opdracht-gever	Subsidie-bedrag
	Alle	
Veilig Thuis	gemeenten	1.313.731
Nabellen politiemeldingen	Zaanstad	75.000
Uit huis geplaatsten	Zaanstad	189
Mannen kom op!	Zaanstad	30.332
Mannen kom op!	VSB fonds	11.890
Mannen kom op!	Skan fonds	13.759
Meldpunt bijzondere zorg	Zaanstad	122.488
Meldpunt bijzondere zorg	Purmerend	88.698
Straathoekwerk	Zaanstad	778.007
Straathoekwerk	Oostzaan	53.140
Dak- en thuislozentelling jan 2015	Purmerend	3.124
Dak- en thuislozentelling dec 2015	Purmerend	2.550
Aanpak overlastgevende personen	Purmerend	6.240
Totaal		2.499.148

1.1.4 Programma 4 Jeugdgezondheidszorg

Inleiding

Dit programma is gericht om het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid en het welzijn van kinderen in de leeftijd van 0 tot 19 jaar.

Producten

Onder dit programma vallen de volgende producten:

402.715	PGO basisonderwijs	basisproduct
404.715	PGO klas 2 VO	basisproduct
405.715	Gericht onderzoek	basisproduct
406.715	Speciaal onderwijs	basisproduct
407.715	Rijksvaccinatieprogramma	basisproduct
410.715	Calamiteiten op school	basisproduct
411.715	Logopedie	basisproduct
416.716	Zorgcoördinatie	basisproduct
419.716	Telefonische begeleiding	basisproduct
434.716	Huisbezoek tot 2 weken	basisproduct
436.716	Consult 4 weken tot 4 jaar	basisproduct
442.716	Inloopsprekuren en telefonische bereikbaarheid	basisproduct
444.716	Netwerken	basisproduct
445.716	Begeleidingscontacten	basisproduct
415.716	Opvoedingsondersteuning en groepsvoorlichting	basis+product
446.716	Prenatale en postnatale zorg	basis+product
447.716	Voorlichting en advies	basis+product
448.716	Regionale aanpak overgewicht	basis+product
449.716	Opvoedspreekuur en ondersteuning	basis+product
473.716	Academische werkplaats	basis+product

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Algemeen effect

Het voorkomen, bewaken en beperken van gezondheidsbedreigingen en psychosociaal gedreven ontwikkelstoornissen, bij kinderen van -9 maanden tot 19 jaar om daarmee het optimaal functioneren van individuen in de maatschappij te bevorderen.

Specifiek effect

- Voorkomen en beschermen van kinderen tegen ziekten en ontwikkelingsstoornissen
- Informeren, adviseren en versterken van ouders/verzorgers in hun rol als opvoeders
- Bevorderen van individuele ontwikkelingskansen van de kinderen
- Voorkomen van maatschappelijke kosten door een gezonde fysieke en psychosociale ontwikkeling te bevorderen

Effectindicatoren
BMR-vaccinatiegraad op 14 maanden van > 95%
100% gemeenten met een BMR-vaccinatiegraad > 95% op 14 maanden
100% kinderen van 0 tot 19 jaar waarbij binnen 4 weken na melding en/of verwijzing follow-up door de Jeugdgezondheidszorg heeft plaatsgevonden in geval er vermoeden van kindermishandeling was.
< 22% overgewicht bij 10-jarigen
100% van de ZAT-teams in de regio waarin de GGD structureel vertegenwoordigd is (hoewel in Waterland niet in elke vergadering)
75% kinderen van 13/14 jaar of klas 2 VO in zorg, uit eigen werkgebied, die zijn gezien op regulier contactmoment op de peildatum
100% basisvoorzieningen waarbij inspecties worden uitgevoerd
5,9 aantal fte Jeugdgezondheidszorg-artsen per 100.000 inwoners
9,6 aantal fte Jeugdgezondheidszorg-verpleegkundigen per 100.000 inwoners

Voorgenomen activiteiten bij de begroting 2015 en realisatie

	Activiteit	Doelgroep
A	Hielprick en gehoorscreening bij pasgeborenen kinderen	Pasgeborenen
B	Beleidingscontacten/huisbezoeken	Kind en ouders
C	Periodiek onderzoek naar gezondheid en ontwikkeling	Kind en ouders
D	Het houden van (inloop)sprekuren	Kind en ouders
E	Coördinatie van zorg	Kind en ouders
F	Rijksvaccinatieprogramma	Kind
G	Screenen op stem/spraak en taalontwikkeling	Kind en ouders
H	Toelatings- en herhalingsonderzoek speciaal onderwijs	Kind en ouders
I	Voorlichting en advies in het algemeen	Kind, ouder en school
J	Post- en prenatale cursussen	Ouder en kind
K	Opvoedondersteuning	Kind en ouders
L	VTO-vroeghulp	Kind en ouders
M	Inspecties kinderopvanglocaties	Kind en ouders

Begroot Voorgenomen activiteit	Prestatiedoelstelling per jaar	Realisatie 2015	Afwijking
A Hiehprik en gehoorscreening bij pasgeboren kinderen	90% bereik gehoortest 75% bereik hiehprik	91% 90%	1% 15%
B Begeleidingscontacten/huisbezoeken	100% huisbezoeken pasgeborenen 1.300 begeleidingscontacten via huisbezoek	94% 83%	-6% -17%
C Periodiek onderzoek naar gezondheid en ontwikkeling	Opkomst van 95% regulier consulten 0-4 jaar 10% gesignaleerde afwijkingen in ontwikkeling 8,5% extra consult Opkomst van 77% reguliere consulten 4-12 jaar Opkomst van 70% reguliere consulten 12-19 jaar	95% 21% 8% 94% 93%	0% 11% -0,5% 17% 23%
D Het houden van (inloop)spreekuren	Elke week minimaal 1 inloopspreekuur per locatie 40 uur per week bereikbaarheid 4.000 vragen van ouders beantwoorden	100% 100% 179%	0% 0% 79%
E Coördinatie van zorg	1.500 keer zorgcoördinatie	149%	49%
F Rijksvaccinatieprogramma	90-95 % bereik met vaccinatie 95 % opkomst bij 9-jarigen vaccinatie 60% opkomst bij HPV-vaccinatie	conform 96% conform	 1%
G Screenen op stem/spraak en taalontwikkeling	95% opkomst bij de screening 5-jarigen 100% afhandeling follow-up uit de screening 1.000 indicatief consult logopedie uitgevoerd	100% 100% 135%	 35%
H Toelatings- en herhalingsonderzoek speciaal onderwijs	500 plaatsing- en herhalingsonderzoeken speciaal onderwijs 250 uitgeleende lesmaterialen, 10 voorlichtingen	46% 77	53% -69%
I Voorlichting en advies in het algemeen	25 % deelname van het aantal zwangeren (i.r.t. jaarcohort)	22%	3%
J Post- en prenatale curssen	1.200 gesprekken met ouders.	113%	13%
K Opvoedondersteuning	60 VTO/vroeghulpvragen afgehandeld	115%	15%
L VTO-vroeghulp	100 % bezochte kinderopvanglocaties	100%	
M Inspecties kinderopvanglocaties	97 kinderdagverblijven 111 buitenschoolse opvang 8 gastouderbureaus 43 peuterspeelzalen 35 nieuwe gastouders 30 (= 5%) gastouders (voor)inspectie nieuwe locaties; 10 kinderopvanglocaties 20 scholen 1 internaat	115 104 6 31 62 31 16 0 0	19% -6% -25% -28% 77% 3% 60% -100% -100%

Algemene ontwikkeling

De Jeugdgezondheidszorg heeft een duidelijke rol in het vormgeven van verantwoordelijkheden die voortvloeien uit de Jeugdwet. Met onze aanpak van schoolziekteverzuim nemen we onze maatschappelijke rol op in het preventieve veld.

Toelichting gehoorscreening en hielprik pasgeborenen (A)

Bereik ligt van oudsher hoog. Is de afgelopen jaren al hoger geweest dan de genoemde 75%. Echter het totaal te behalen aantal hielprikken is altijd afhankelijk van waar de nieuwgeborene zich bevindt 72 uur na de geboorte. Van de baby's die op dat moment thuis zijn wordt in 100% de hielprik uitgevoerd.

Toelichting begeleidingscontacten (B)

Het aantal begeleidingscontacten is het totaal van het aantal huisbezoeken 0 - 4 jaar. Dit aantal ligt iets lager dan het totaal aantal begrootte huisbezoeken. Echter, we zien al jaren dat er in plaats van huisbezoeken er sneller telefonisch contact gezocht wordt door het gezin zelf of de professional. Dat zien we ook terug in het hoge aantal telefonische contactmomenten (D).

Toelichting inloopsprekuren (D)

Dit betreft de 'ad hoc' contacten op initiatief van de klant en zijn alle inhoudelijk vragen aan de jeugdverpleegkundige, telefonisch via de Jeugdverpleegkundige-advieslijn of op het inloopsprekuren. Ouders weten de Jeugdgezondheidszorg goed te vinden voor advies en vragen. Bijvoorbeeld voor voedingsadviezen en wegen/meten van pasgeborene. In de top-3 aan onderwerpen van de Jeugdverpleegkundige-advieslijn staan: opvoedingsproblematiek en slapen, vragen over vaccinaties en vragen over gedrag. De GGD stimuleert ouders en professionals om telefonisch of per mail hun vragen te stellen, zodat kleine vragen snel en efficiënt beantwoord kunnen worden en kleine problemen ook klein blijven. Om ouders tegemoet te komen, worden extra vervolgspraken gemaakt voor een telefonisch consult. Ouders hoeven dan niet naar het spreekuren te komen. Het gaat hierbij om 1.565 indicatieve telefonische contactmomenten. Dit zijn afspraken waarbij de jeugdarts of jeugdverpleegkundige contact opneemt met de ouders/verzorgers/jeugdige.

Toelichting coördinatiezorg (E)

Er is nog steeds een vorm van zorgcoördinatie die belegd is én blijft bij de Jeugdgezondheidszorg. Met name gericht op de balans van draagkracht/draaglast van ouders, de preventieve signalerende functie van de Jeugdgezondheidszorg in het voorveld en ook in het proces van afschalen/normalliseren. In 2015 heeft een werkgroep de werkwijze/methodiek van deze vorm van zorgcoördinatie nader uitgewerkt en geïmplementeerd binnen de Jeugdgezondheidszorg. Deze vorm van zorgcoördinatie heet Vinger aan de pols en krijgt steeds meer een duidelijke positie in de doorgaande (zorg)lijn. In de praktijk houdt een verpleegkundige op verzoek van de ouders 1x per maand contact. Dit kan telefonisch of middels een huisbezoek zijn. Deze methodiek wordt ingezet om zicht te houden op de ouders en de balans in het gezin. Het past bij de signalerende taak van de professionals. Het bevordert het op- en afschalen naar jeugdzorg.

Toelichting screening op stem/spraak en taalontwikkeling (G)

Indicatieve consulten zijn het vervolg op de screenings bij gevonden aandachtspunten en consulten op aanvraag van derden (bijv. het onderwijs). Dit zijn er meer dan de prestatie-indicator aangeeft, maar wel in lijn met 2012, 2013 en 2014 en kunnen binnen de huidige formatie uitgevoerd worden. De prestatiedoelstelling zou dan ook verhoogd kunnen worden naar 1.250.

Toelating- en herhalingsonderzoek speciaal onderwijs (H)

De trend van minder plaatsingsonderzoeken en herhalingsonderzoeken zet zich voort. Dit werd in voorgaande jaren ook geconstateerd. De Jeugdgezondheidszorg speelt een belangrijke rol in het volledig krijgen van de anamnese ofwel het volledig in beeld krijgen van het kind/de jongere in zijn/haar sociale context. Het effect voor de Jeugdgezondheidszorg kan zijn dat, doordat er meer kinderen binnen het reguliere onderwijs opgevangen worden, er meer behoefte bestaat om eerder op de basisschool (kleuterklassen) gezamenlijk met schoolmaatschappelijk werk, intern begeleider en

Jeugdgezondheidszorg ondersteuningsplannen te maken voor diverse leerlingen. Dit vraagt maatwerk per school om hier zo goed mogelijk op aan te sluiten. In het verlengde is gestart met het uitwerken en uitvoeren van een nieuw aanbod op het speciaal onderwijs waarbij de indicatie 'herhalingsonderzoek' niet meer voorkomt en er ook op het speciaal onderwijs wordt gewerkt met een meer regulier aanbod.

In het kader van de ontwikkelingen wordt samen met de scholen van het speciaalonderwijs en de ouders gezocht naar een werkwijze die meer aansluit op het huidige reguliere aanbod. De beschikbare uren worden ingezet in het verlengde van wat de school zelf al biedt. Er wordt gewerkt met triage en een aanbod van groepsvoorlichting. Hiermee is in augustus 2015 gestart. Tot nu toe verloopt de samenwerking heel goed en is iedereen enthousiast.

Voorlichting en advies in het algemeen (I)

Uitleen van leskisten gaat op aanvraag vanuit scholen en peuterspeelzalen. Het aantal uit te lenen leskisten is reeds in 2013 verminderd. De top 5 hierbij bestaat uit: Zintuigen, Gezond gebit, Cyberpesten, Vlinders in je buik en Leven en omgaan met de dood.

In 2015 is de uitleen van leskisten geëvalueerd in verband met de verminderde vraag. Hierbij zijn landelijke ontwikkelingen betrokken alsmede de (gewijzigde) vraag vanuit scholen. Scholen werken liever met digitale informatie die ze middels smartboards in de klas kunnen presenteren. De GGD gaat haar kennis digitaliseren en via de website aanbieden aan professionals en scholen. De leskisten met betrekking tot onderwerpen als rouw, sexting en grooming blijven bestaan.

Post- en prenatale cursussen (J)

Naast de cursussen zijn er ook themabijeenkomsten gehouden over borstvoeding met ruim 259 deelnemers en zijn er 517 consultaties bij het lactatiespreekuur (telefonisch/huisbezoek) geweest. Men weet de Jeugdgezondheidszorg goed te vinden voor expertise op dit onderwerp. De cijfers van het lactatiespreekuur en de themabijeenkomsten zijn niet meegenomen in de genoemde prestatienorm. Het totaal aantal zwangeren dat de GGD bereikt met een divers aanbod ligt dan ook hoger dan de gestelde norm.

Inspecties kinderopvang locaties (M)

Er zijn meer kinderdagverblijven in de regio geïnspecteerd dan van tevoren ingeschat. Dit komt door de overgang van peuterspeelzalen naar een nieuwe houder en vervolgens de registratie als kinderdagverblijf. Een aantal BSO-locaties heeft de deuren gesloten, vanwege te weinig klanten op de locatie. Er zijn twee gastouderbureaus gestopt of uit de regio vertrokken, hiervoor in de plaats zijn nieuwe gastouderbureaus gekomen (zie nieuwe locaties). Nog altijd schrijven veel voormalige beroepskrachten uit de kinderopvang zich in als gastouder. Tegelijkertijd schonen de gemeenten het bestand op door inactieve gastouders te verwijderen. Hierdoor zijn er veel nieuwe aanvragen, maar blijft het aantal 5% steekproefinspecties gelijk.

Schoolinspecties worden al een aantal jaren niet meer uitgevoerd. De Internaatinspectie heeft niet plaatsgevonden vanwege het ontbreken van een opdracht van de gemeente.

Mijnkinddossier.nl

In 2015 is een pilot gedaan op 2 locaties met mijnkinddossier.nl. Een online systeem waar ouders met hun DigiD kunnen inloggen op (een deel van) het digitaal dossier van hun kind. De GGD Zaanstreek-Waterland heeft een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het landelijke systeem. Ouders kunnen hier ook online vragenlijsten invullen en afspraken wijzigen. Deze informatie wordt direct opgenomen in het dossier. Tevens krijgen ouders via deze site folders en kunnen via een link naar de site Opvoeden.nl. De ervaringen van ouders, tijdens de pilot, waren zo positief dat besloten is om in januari 2016 mijnkinddossier.nl beschikbaar te maken voor alle ouders met kind(eren) in de leeftijd 0-4 jaar. De intentie is dit verder uit te rollen naar de groep 0 tot 18 jaar.

Gezondheidsvragenlijsten

De vragenlijsten die worden gebruikt ter voorbereiding van een contactmoment zijn omgezet van papier naar digitaal. Voor de contactmomenten 3 jaar, 5 jaar en groep 7 wordt inmiddels gebruik gemaakt van het digitaal invullen van vragenlijsten, waarbij de door ouders/verzorgers gegeven informatie direct wordt ingelezen in het dossier van betreffende kind.

Chatten met jeugd

Via JouwGGD.nl kunnen jongeren gezondheidsinformatie vinden en vragen stellen. Op deze mogelijkheden worden leerlingen van de 2^e en de 4^e klas van het voortgezet onderwijs actief gewezen. Een jeugdarts en een jeugdverpleegkundige van GGD Zaanstreek-Waterland maken deel uit van het panel dat wekelijks chat via deze website en e-mails beantwoord.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie	Begroting na	
		1e wijziging	Begroting
Baten regulier	1.362.984	1.356.887	1.634.710
Baten bijdragen gemeenten	6.848.347	6.848.347	6.534.116
Incidentele Baten	254.808		
Lasten regulier	8.288.147	8.304.434	8.168.826
	177.992	99.200-	-
Toevoeging aan reserves	234.839	-	-
Onttrekking aan reserves	43.767	99.200	-
Resultaat na bestemming	13.080-	-	-

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening, hoofdstuk 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

Programma 4 Jeugdgezondheidszorg Projectmatige werkzaamheden

Naast de activiteiten in de gemeenschappelijke regeling verricht GGD Zaanstreek-Waterland projectmatige werkzaamheden met betrekking tot dit programma. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd in opdracht van individuele gemeenten en worden ook volledig betaald door de opdrachtgevende gemeente. De lasten en baten met betrekking tot de projectmatige werkzaamheden zijn als volgt:

Projecten	Realisatie	Beschikking	Begroting
Baten	3.398.932	3.759.626	2.091.869
Lasten	3.398.932	3.759.626	2.091.869
	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-
Totaal	-	-	-

Dit betreft de uitvoering van de volgende projectmatige werkzaamheden in opdracht van de volgende opdrachtgever:

Project	Opdrachtgever	Subsidiebedrag
VHT	Zaanstad	23.507
VHT	Purmerend	16.075
VHT	Landsmeer	2.214
Centrum Jong	Zaanstad	400.917
Opvoedingsondersteuning	Zaanstad	528.440
Opvoedingsondersteuning	Purmerend	19.896
Pedagogisch adviseur	Zeevang	2.500
Opvoedingsondersteuning	Edam-Volendam	29.250
Opvoedingsondersteuning	Beemster	18.000
Groot Zorg team	Zaanstad	119.600
Spreekuur en voorlichting logopedie	Zaanstad	42.993
Spreekuur en voorlichting logopedie	Purmerend	12.840
Spreekuur en voorlichting logopedie	Edam-Volendam	5.083
Spreekuur en voorlichting logopedie	Waterland	5.794
Spreekuur en voorlichting logopedie	Landsmeer	702
Logopedische screening kernschool	Zaanstad	3.024
VVE intermediair en toeleiding VVE	Zaanstad	28.320
VoorZorg	Zaanstad	127.569
VoorZorg	Purmerend	52.493
VoorZorg	Beemster	5.232
VoorZorg	Edam-Volendam	5.180
Overgewicht individueel	Zaanstad	2.652
Inzet CJG	Edam-Volendam	88.000
Inzet CJG	Purmerend	96.667
Inzet CJG	Wormerland	77.584
Inzet CJG	Oostzaan	34.538
Inzet CJG	Beemster	67.350
Inzet GGD medewerkers andere jeugdteams	Zaanstad	116.653
Jeugdteam Weerpad	Zaanstad	320.588
Doorontwikkelbudget Jeugdteam Weerpad	Zaanstad	63.479
Extra gelden Jeugdteam Weerpad	Zaanstad	26.928
Jeugdteam Noorderhoofdstraat	Zaanstad	339.338
Doorontwikkelbudget Jeugdteam Noorderhoofdstraat	Zaanstad	122.146
Jeugdhulp op straat	Zaanstad	92.210
Extra gelden Jeugdteam Noorderhoofdstraat	Zaanstad	104.103
Taalvaardigheids-check	Zaanstad	20.034
Zaanse Taalacademie	Zaanstad	72.000
Taal en VVE	Zaanstad	108.392
Peuter-IB	Zaanstad	126.120
Coördinatie netwerk integrale vroeghulp	Zaanstad	14.473
PGO groep 7	Purmerend	7.160
PGO groep 7	Zaanstad	8.879
Intensivering achterstandenbeleid CJG	Purmerend	21.924
Terugdringen ziekteverzuim VO	Zaanstad	15.525
Gastlessen logopedie	Regio College	729
Professionele toeleiding	Edam-Volendam	1.831
Totaal		3.398.932

1.1.5 Programma 5 Geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen

Inleiding

Dit programma is gericht om de coördinatie bij rampen en crisissen met het doel de psychosociale schade bij calamiteiten bij de inwoners te beperken.

Producten

Onder dit programma valt het volgende product:

501.120	Geneesk hulp bij ongevallen en rampen	basisproduct
---------	---------------------------------------	--------------

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Algemeen effect
Het voorkomen c.q. beperken van zowel fysieke gezondheidsschade als psychosociale klachten bij inwoners ten aanzien van een ramp/crisis.

Specifiek effect
- Verminderen en zo mogelijk opheffen van de negatieve effecten die ontstaan als gevolg van dreiging en/of uitbraak van pandemieën op het gebied van infectieziekten en bioterrorisme. - Het zoveel mogelijk beperken van de psychosociale gevolgen voor getroffen en van ongevallen en rampen

Voorgenomen activiteiten bij de begroting 2015 en realisatie

	Activiteit	Doelgroep
A	Afstemmingsoverleg Veil.regio/GGD met Ghor-bureau	Directie, medewerkers, ambulancedienst, MKA, ziekenhuizen
B	Bijeenkomsten regiegroep Acute Zorg	Huisartsenpost
C	Bijeenkomsten regiegroep bevolkingszorg en crises	GGD, huisartsen, ambulancedienst, MKA, brandweer
D	Opleiding, trainen en oefenen	medewerkers
E	24 uren beschikbaarheid RGF, leider kernteam en Omac/Imac	Ketenpartners

Begroot	Voorgenomen activiteit	Prestatiedoelstelling per jaar	Realisatie 2015	Afwijking
A	Afstemmingsoverleg Veil.regio/GGD met Ghor-bureau	2 keer Directieoverleg 8 keer Beleidsoverleg VrZW/GGD en GHOR-bureau 8 keer Advisering beleid GHOR	2 9 14	0% 13% 75%
B	Bijeenkomsten regiegroep Acute Zorg	2 bijeenkomsten	2	0%
C	Bijeenkomsten regiegroep bevolkingszorg en crises	1 bijeenkomst	0	-100%
D	Opleiding, trainen en oefenen	Opleiden en oefen MK/Copi 4x, Copi/ROT/Tbz 6x, ROT/Tbz/GBT 3x, RBT 1x 4 interactieve themabijeenkomsten 1 themabijeenkomst directeuren PG	14 3 2	0% -25% 50%
E	24 uren beschikbaarheid RGF, leider kernteam	8x betrokkenheid incidenten	10	25%

Toelichting afstemmingsoverleg Veiligheidsregio/GGD met GHOR-bureau

Het overleg tussen de (adjunct) DPG'en van Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek-Waterland over de uitvoering van de dienstverlening door het GHOR-bureau heeft conform planning plaatsgevonden. De frequentie van het overleg tussen de beleidsadviseur GHOR en de algemeen beleidsmedewerker GHOR-bureau lag iets hoger. De 2^e helft van het jaar is maandelijks overleg gevoerd in verband met de nieuwe financiering van de GHOR per 1 januari 2016.

Het aantal uitgebrachte adviezen is hoger dan de raming en ligt iets boven het aantal over 2014 (11). De adviezen hadden betrekking op de ontwikkelingen Ambulance Amsterdam, jaarverantwoording GHOR 2014 Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland, fiscale aspecten convenant samenwerking GHOR-VrAA, programma GHOR 2016 Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland, Regionaal Risicoprofiel 2015-2018, jaarplan GHOR 2015 en prestaties, advies multidisciplinaire uren 2015, bestuursrapportage GHOR 1^e en 2^e trimester 2015, ontwikkeling Grootchalige Geneeskundige Bijstand (GGB) in Zaanstreek-Waterland, takenpakket GHOR in eigen beheer, onderbouwing GGD bijdrage Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland, Financiering GHOR per 1-1-2016, convenant NRK inzake noodhulpteam en herziening convenant Publieke Gezondheid.

Toelichting bijeenkomsten regiegroepen acute zorg en bevolkingszorg en crises

Een afwijking is te constateren bij de bijeenkomst van de regiegroep bevolkingszorg en crises. Deze regiegroep wordt niet meer georganiseerd, omdat herziening van de diverse convenanten bilateraal met de betrokken organisaties wordt besproken. De regiegroep acute zorg is opgeheven. Hiervoor is in de plaats gekomen de Focusgroep opgeschaalde zorg, georganiseerd vanuit het ROAZ (AMC en VUmc). GGD GHOR Zaanstreek-Waterland is hierin vertegenwoordigd.

Toelichting opleiden, trainen en oefenen (OTO)

Deelgenomen is aan de activiteiten conform het multidisciplinair jaarprogramma 2015. Door agenda-technische reden kon één van de themabijeenkomsten niet worden bijgewoond.

Voorts is deelgenomen aan de niet geplande intervisiebijeenkomst voor (operationeel) DPG'en.

Het OTO-jaarplan 2015 GROEP is voor het onderdeel Psychosociale hulp niet volledig uitgevoerd.

Eenzijds omdat het gezamenlijk oefenen met de leden van het team bevolkingszorg in een opvanglocatie niet heeft kunnen plaatsvinden en anderzijds in verband met de aandacht/capaciteit die besteed is aan de crisishulp van vluchtelingen in de regio in de periode september tot en met november, waardoor prioriteiten zijn gesteld.

De opleiding voor leiders opvangteam PSH is volgens planning gerealiseerd, evenals de twee GROEP oefeningen (het proces GOR en crisisteam en het proces MMK en crisisteam) en de alarmeringsoefening voor sleutelfunctionarissen GROEP.

Toelichting 24-uurs beschikbaarheid RGF, leider kernteam

Er hebben zich 6 GRIP 1, 3 GRIP 2 en 1 GRIP 4 incidenten voorgedaan. Over 2014 waren dit 9 GRIP incidenten. De PSH is bij 3 incidenten ingezet (1 x GRIP 1 en 2 x GRIP 2).

Vermeldenswaardig is nog het GRIP 4 incident op 27 maart in verband met een stroomstoring in grote delen van de provincies Noord-Holland en Flevoland, waarbij 1 miljoen huishoudens waren betrokken en ook een groot deel van Zaanstreek-Waterland zonder stroom zat.

Ontwikkelingen

Met ingang van 15 augustus 2015 is de heer mr. F.H.J. Strijthagen benoemd tot Directeur Publieke Gezondheid (DPG) van GGD GHOR Zaanstreek-Waterland. Hiermee is de functie van DPG, die sinds het overlijden van de heer drs. J. P. Detering in 2014 vacant was, ingevuld.

De GHOR heeft dit jaar haar prioriteiten gelegd bij het bestendigen van de investering die vorig jaar is gedaan op het gebied van informatiemanagement binnen haar eigen functiehuis van GHOR-functionarissen. Aansluitend hierop is de GHOR dit jaar gestart met het maken van een kwaliteitsslag in het informatiemanagement met de zorginstellingen: de ambulancezorg en de ziekenhuizen. Deze kwaliteitsslag loopt in 2016 door en gebeurt in samenwerking met andere regio's, omdat de traumacentra VUmc en AMC een veel groter verzorgingsgebied kennen. Ook is geïnvesteerd in veiligheid GHOR-functionarissen. Risicoanalyse op dit gebied is in ontwikkeling. In 2016 zal veiligheidsmanagement verder worden geïmplementeerd.

Daarnaast was zorgcontinuïteit van zorginstellingen een belangrijk speerpunt in 2015. Dit sluit aan bij de aandacht voor de verminderd zelfredzaam en loopt ook door in 2016. Vanuit het perspectief zorgcontinuïteit is de GHOR betrokken geweest bij de 'maatschappelijke oefening' op 8 juni in een zorgcomplex in Zuidoostbeemster in het kader van een ontruiming als gevolg van brand. Doel is het risicobewustzijn bij zorgpartners en de (zelf-)redzaamheid bij kwetsbare senioren te vergroten.

Verder is de implementatie van het noodhulpteam van het Nederlandse Rode Kruis voorbereid, onderdeel van het landelijk model Grootchalige Geneeskundige Bijstand, en bedoeld voor de opvang van licht gewonde slachtoffers (T3). Met het Nederlandse Rode Kruis is het convenant aangegaan en zijn met de afdeling afspraken gemaakt over het operationeel zijn van het noodhulpteam in de regio per 1 januari 2016.

Veel tijd en energie is gestoken in de voorbereiding en besluitvorming over de nieuwe financieringsgrondslag van de GHOR per 1 januari 2016. Reden hiervoor is dat, wanneer een overheidsorgaan wettelijke taken uitvoert, die niet diens eigen taken zijn, er in principe sprake is van opereren in een markt. Om deze markt niet te verstoren, moet 21% BTW geheven worden. Door toepassing van het leerstuk kosten voor gemene rekening (LKG) op de GHOR samenwerking en de GHOR-diensten kan deze BTW-heffing voorkomen worden. De samenwerkingsconstructie met de gemeente Amsterdam en de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is op basis van het LKG inmiddels ter goedkeuring aan de Belastingdienst voorgelegd. Hieraan voorafgaand heeft intensief overleg plaatsgevonden tussen de GHOR en de betrokken Veiligheidsregio's Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek-Waterland en geresulteerd in de genoemde constructie.

Om sleutelfunctionarissen vakbekwaam te maken en te houden wordt binnen de zorgsector steeds vaker een 'leven lang leren' als vertrekpunt genomen. Dit geldt ook voor het goed voorbereid zijn op rampen en crises en dus ook voor de sleutelfunctionarissen van het GGD Rampenopvangplan (GROP). Deze systematiek van een permanent leerproces is vastgelegd in het meerjarenbeleidsplan OTO GROP 2016-2018, dat in 2015 is vastgesteld en voor 2016 uitgewerkt in het jaarplan OTO 2016 GROP. Onder verantwoordelijkheid van het Netwerk Acute Zorg regio VUmc is de GGD geïnspecteerd in het kader van het GROP en de crisisbeheersing. Hoewel de officiële rapportage nog niet gepubliceerd is, luidt de conclusie dat met het meerjarenbeleidsplan, waarin de vakbekwaamheid van sleutelfunctionarissen voorop staat, de organisatie op de goede weg is. Als belangrijkste verbeterpunt kwam naar voren dat een opschaling kwetsbaar is door de beperkte bezetting van sleutelfuncties (bijvoorbeeld communicatieadviseur, operationeel DPG).

Tenslotte is de komst van asielzoekers naar de regio ook niet ongemerkt voorbij gegaan. Zo is in het kader van de crisishulpverlening van vluchtelingen in verschillende gemeenten in de voorbereiding op de komst van deze vluchtelingen deelgenomen aan de afstemmingsoverleg op GRIP 1 niveau (OvD-G), was de GGD aanwezig op de informatiebijeenkomsten voor bewoners in de verschillende gemeenten en is geparticipeerd in het multidisciplinaire afstemmingsoverleg over het calamiteitenplan van de Penitentiaire Inrichting Hoogtij in Zaanstad, inclusief een bijdrage aan de (multidisciplinaire) maatregelenmatrix.

Wat heeft het gekost?

	Begroting na		
	Realisatie	1e wijziging	Begroting
Baten regulier	223.039	253.102	253.305
Baten bijdragen gemeenten			
Lasten regulier	223.039	253.102	253.305
	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-
Resultaat na bestemming	-	-	-

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening, hoofdstuk 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

1.1.6 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen van GGD Zaanstreek-Waterland bestaan uit de gemeentelijke bijdragen van de negen gemeenten uit de regio Zaanstreek Waterland.

Voor de verdeling van de lasten over de gemeenten wordt per programma de volgende verdeelsleutel gehanteerd:

- Voor de programma's Epidemiologie, Beleid en Gezondheidsbevordering (EBG), Algemene gezondheidszorg (AGZ), Maatschappelijke gezondheidszorg (MGZ) en GHOR vindt de toerekening plaats op basis van het aantal inwoners per gemeente ten opzichte van het totaal aantal inwoners in de regio met als peildatum 1 januari van het jaar t-1.
- Voor het programma Jeugdgezondheidszorg vindt de toerekening plaats naar rato het aantal inwoners per gemeente in de leeftijdscategorie 0-19 jaar met als peildatum 1 januari van het jaar t-1.
- De kosten voor het Meldpunt Overlast en Bemoeizorg (onderdeel van programma 3, maatschappelijke gezondheidszorg) wordt, conform de vastgestelde gemeenschappelijke regeling, berekend naar rato van de afname in 2012.

De gemeentelijke bijdrage voor 2015 is als volgt:

	Prog 1 EBG	Prog 2 AGZ	Prog 3 MGZ	Prog 4 JGZ	Totaal GGD
Beemster	30.027	25.516	13.790	187.487	256.820
Edam Volendam	97.461	82.821	38.119	657.803	876.204
Landsmeer	35.196	29.909	13.600	213.971	292.676
Oostzaan	30.799	26.172	15.250	193.240	265.461
Purmerend	268.173	227.889	219.484	1.618.982	2.334.528
Waterland	57.742	49.068	14.262	344.016	465.088
Wormerland	53.169	45.182	24.854	325.294	448.499
Zaanstad	507.518	431.280	510.011	3.174.039	4.622.848
Zeevang	21.369	18.159	9.640	133.515	182.683
Totaal	1.101.454	935.996	859.010	6.848.347	9.744.807

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie wordt gedefinieerd als het saldo van de betaalde (rente)last over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant en de ontvangen rente(baat) over de uitzettingen.

Omschrijving	Saldo per 01-01-2015	Rentelast 2015	Rente baten 2015	Saldo
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	3.150.000	120.512	-	120.512
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	11.924	-	-	-
Saldo van de financieringsfunctie				120.512

1.2 Paragrafen

1.2.1 Inleiding

In de programmabegroting en de jaarrekening zijn een aantal paragrafen opgenomen die inzicht geven in de financiële positie van GGD Zaanstreek-Waterland. De paragrafen zijn ook verplicht op grond van de financiële voorschriften (het besluit "begroten en verantwoorden"). Dit zijn de volgende paragrafen:

- Weerstandsvermogen
- Verbonden partijen
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Bedrijfsvoering
- Financiering

De paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' is slechts zeer beperkt van toepassing. Daarnaast zijn de paragrafen 'onderhoud kapitaalgoederen', 'grondbeleid' en 'overzicht lokale lasten', volgens de financiële voorschriften (BBV), voorgeschreven paragrafen. Deze zijn echter niet van toepassing op de GGD.

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de realisatie van de in de programmabegroting opgenomen beleidskaders.

1.2.2 Weerstandsvermogen

Deze paragraaf gaat in op de vraag of en hoe GGD Zaanstreek-Waterland in staat is haar financiële risico's op te vangen zonder dat dit direct dwingt tot bezuinigingen of wijziging van beleid.

Hiervoor is inzicht nodig in:

- de omvang van de aanwezige risico's;
- de weerstandscapaciteit: de mogelijkheden om de risico's af te dekken .

De omvang van de aanwezige risico's

In de risico-inventarisatie zijn risico's opgenomen, die niet kwantificeerbaar zijn en waarvoor geen voorzieningen of bestemmingsreserves zijn gevormd. Onder deze risico's wordt het type risico's verstaan dat voortvloeit uit eigen beleid, het doen of nalaten van derden of beleid van andere overheden. De inventarisatie vindt tweemaal per jaar plaats, namelijk bij de begroting en bij de jaarrekening. De GGD kent risico's die te maken hebben met de personele kosten.

- Eigen risicodragers WW-verplichting

De GGD is eigen risicodragers voor uitkeringen uit de werkloosheidswet (WW). Dat betekent dat bij ontslag of einde dienstverband (bij tijdelijke aanstellingen) de eventueel uit te betalen WW-uitkering betaald moet worden door de GGD. In 2015 zijn er in dit kader zeer beperkt kosten gemaakt.

- Doorbetalingsverplichting bij arbeidsongeschiktheid in verband met ziekte

De GGD is eigen risicodragers voor de WGA, in het kader van de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Dit betekent dat de GGD het loon betaalt dat de zieke (ex-)werknemer eventueel nog verdient én zijn uitkering.

- Calamiteiten binnen het taakveld van de GGD:

Als zich in de regio calamiteiten voordoen, die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid (bijvoorbeeld uitbraak infectieziekte) of in het kader van de rampenbestrijding inzet vragen van de GGD, zullen hieruit kosten voortvloeien. Met deze kosten is in de begroting geen rekening gehouden.

In 2015 heeft zich geen situatie voorgedaan en zijn er geen kosten gemaakt die voortvloeien uit dit risico.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit alle middelen en mogelijkheden, waarover GGD Zaanstreek-Waterland beschikt om financiële tegenvallers te kunnen dekken. Er is daarom een relatie tussen het beleid over reserves en voorzieningen in het algemeen en over het weerstandsvermogen in het bijzonder.

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve Wettelijke taken en de Algemene Reserve Markttaken.

De Algemene Reserve Wettelijke taken heeft eind 2015 een omvang van € 648.665. Eind 2014 heeft de reserve eenzelfde omvang. De reserve voldoet aan de vastgestelde norm van 5% (van de gemeenschappelijke bijdrage). De Algemene Reserve Markttaken heeft eind 2015 een omvang van € 89.947. Deze toename ten opzichte van 2014 wordt veroorzaakt door de toevoeging van op de reizigersvaccinatie behaalde positieve resultaat van € 15.856.

Kengetallen

Op 9 juli 2015 heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de wijze vastgesteld waarop kengetallen dienen te worden vastgesteld en opgenomen in de begroting en het jaarverslag. Voor GGD Zaanstreek-Waterland kunnen alleen de kengetallen netto schuldquote, de solvabiliteitsratio en de structurele exploitatieruimte worden bepaald. Het kengetal de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen is gelijk aan de nete schuld quote. Het kengetal grondexploitatie is niet van toepassing op GGD Zaanstreek-Waterland.

Netto schuld quote		31-12-2015
1	Vaste schulden	3.033.333
2	Netto vlottende schulden	1.022.252
3	Overlopende passiva	1.508.776
4	Financiële vaste activa	11.924
5	Uitzettingen < 1 jaar	2.886.811
6	Liquide middelen	184.258
7	Overlopende activa	499.719
8	Totaal baten	21.833.179
(1+2+3-4-5-6-7)/8*100%		9,08%

Solvabiliteitsratio		31-12-2015
1	Eigen vermogen	1.988.697
2	Totaal passiva	7.636.925
1/2*100%		26,04%

Structurele exploitatieruimte		31-12-2015
1	Structurele lasten	21.250.342
2	Structurele baten	21.380.269
3	Structurele toevoegingen aan de reserves	113.000
4	Structurele onttrekkingen aan de reserves	-
5	Totaal saldo van de baten	21.833.179
(2-1)+(4-3)/5*100%		0,08%

1.2.3 Verbonden partijen

Onder verbonden partijen worden verstaan die partijen waarmee GGD Zaanstreek-Waterland een bestuurlijke relatie heeft en waarin de GGD een financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang betekent dat de GGD een zetel in het bestuur van de verbonden partij heeft of stemrecht heeft. Met financieel belang wordt bedoeld dat de GGD middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen van de partij kunnen worden verhaald op de GGD.

De GGD kent ook in 2015 geen verbonden partijen, wel is er een samenwerking met/vertegenwoordiging in de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland.

1.2.4 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan het beleid ten aanzien van onderhoud van kapitaalgoederen. In oktober van 2011 heeft GGD Zaanstreek-Waterland het gebouw en de terreinen aan de Vurehout 2 te Zaandam aangekocht. Met de aankoop van het pand zullen alle onderhoudskosten voor rekening van de GGD komen. Het is noodzakelijk om jaarlijks te reserveren voor het verrichten van groot onderhoud. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 7 juli 2011 is besloten om een jaarlijkse toevoeging van, aan de ingestelde bestemmingsreserve "onderhoud gebouw", te doen van € 50.000 met ingang van 2012.

Verder bedraagt de totale omvang van de activa van de GGD ultimo 2015 € 7.636.925. In 2015 hebben er investeringen plaatsgevonden m.b.t. de aanschaf van computer hardware, vervoermiddelen, koelkasten en een brandmeldinstallatie. Er is in 2015 voor een bedrag van € 178.292 geïnvesteerd.

Het onderhoud van de hardware wordt (grotendeels) uitgevoerd door de medewerkers automatisering/informatisering van de afdeling Bedrijfsvoering. Het onderhoud van de software is, voor zover dit niet in eigen huis ontwikkelde toepassingen betreft, contractueel geregeld met de softwareleveranciers. Voor aangeschafte software wordt standaard een onderhoudsovereenkomst afgesloten. De lasten daarvan zijn begroot op de post automatiseringskosten, die door middel van interne doorberekeningen aan de programma's worden doorbelast.

1.2.5 Financiering

De financieringsfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Zij omvat de financiering van beleid maar ook het eventueel uitzetten van middelen die niet direct nodig zijn. De basis voor de financieringsfunctie is vastgelegd in de uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden (wet Ruddo). De basis voor de financieringsfunctie is neergelegd en verankerd in een aantal besluiten. Enerzijds vormt de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) de basis voor alle handelingen die te maken hebben met het uitzetten dan wel aantrekken van gelden. Anderzijds wordt de wet Fido vertaald in een aantal besluiten zoals de uitvoeringsregeling financiering decentrale overheid (Ufdo) en de regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo).

Treasurybeleid

Bovenstaande wet- en regelgeving vormt de basis van het treasurystatuut welke op 10 januari 2013 is vastgesteld. Het treasurybeleid is prudent en risicomijdend. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Beheersen van financiële risico's zoals renterisico, liquiditeitsrisico en kredietrisico.
- Minimaliseren van de te betalen rentekosten en bankkosten.
- Optimaliseren van het te realiseren rendement op eventueel beschikbare liquiditeiten.

Rentebeleid

Voor de toerekening van rentelasten aan investeringen wordt een percentage gehanteerd, dat gebaseerd is op de (eind 2011) aangetrokken geldlening in verband met de aankoop van het pand. Het percentage voor 2015 is 4%.

Liquiditeitspositie

De voornaamste inkomsten van GGD Zaanstreek-Waterland zijn de gemeentelijke bijdragen. Tweemaal per jaar worden aan gemeenten voorschotten in rekening gebracht. Deze gelden worden tijdelijk weggezet op de rekening van het Ministerie van Financiën en lopen geleidelijk af. Beschikbare middelen worden volledig ingezet als intern financieringsmiddel.

Schatkistbankieren

Op 10 december 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met een aanpassing van de wet financiering decentrale overheden (wet fido), de wetswijziging stelt het zogenaamde schatkistbankieren verplicht voor decentrale overheden. Met ingang van maandag 16 december 2013, na publicatie in de staatcourant, is de wetswijziging van kracht geworden. De wetswijziging houdt in dat de decentrale overheden, zoals de GGD, verplicht worden gesteld om alle overtollige middelen aan te houden in de schatkist. Concreet betekent dit dat de GGD een rekeningcourantverhouding heeft met de Staat. Alle liquide middelen die de GGD niet direct nodig heeft voor het uitvoeren van haar taak, moeten worden gestort op de rekening courant bij de Staat. Hierbij geldt voor GGD Zaanstreek-Waterland een ondergrens van € 250.000. De GGD houdt te allen tijde de beschikking over de bij de Staat uitgezette gelden.

De ondergrens van € 250.000 houdt in dat GGD Zaanstreek-Waterland € 250.000 aan liquide middelen op haar bankrekeningen mag aanhouden. Dit betekent echter niet dat het bedrag van € 250.000 niet mag worden overschreden. De wetswijziging geeft de decentrale overheid daarin wat ruimte. Zolang het gemiddelde saldo van de bankrekeningen over een kwartaal de ondergrens niet overschrijdt, voldoet de decentrale overheid aan de wet fido. De gemiddelde bankstanden per kwartaal zijn als volgt:

Gemiddelde bankstand 2015

1 ^e kwartaal	€ 220.995
2 ^e kwartaal	€ 176.853
3 ^e kwartaal	€ 222.267
4 ^e kwartaal	€ 207.916

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een overeenkomst gesloten die voorziet in een dienst waarbij de Bank Nederlandse Gemeenten is gemachtigd om de overtollige middelen boven het limiet van € 250.000 af te romen naar de rekening courant bij de Staat.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag welke een overheidsorganisatie kortdurend (tot 1 jaar) mag aantrekken op de geldmarkt. Dit om het risico dat overheidsorganisaties lopen bij het aantrekken van kortgeld (tot 1 jaar) te beperken. De grootte van de kasgeldlimiet wordt bepaald aan de hand van een door het rijk vastgesteld percentage over het begrotingstotaal van de gemeente aan het begin van het dienstjaar. Op dit moment is dit percentage 8,2% van het totaal van de jaarbegroting.

Kasgeldlimiet		31-12-2015
1	Toegestane kasgeldlimiet: - in procenten van de begroting - in bedrag	8,5% 1.282.213
2	Omvang vlottende schuld - Opgenomen gelden < 1 jaar - Schulden rekening courant - Gestorte gelden door derden < 1 jaar - Overige leningen niet zijnde vaste schuld	- - - -
3	Vlottende middelen: - Contante gelden in kas - Tegoeden in rekening courant - Overige uitstaande gelden < 1 jaar	2.313 181.946 -
4	Totaal netto vlottende schuld Toegestaan kasgeldlimiet	184.259- 1.282.213
Ruimte (4-1)		1.466.472-

Renterisico's

Het doel van de renterisiconorm is dat overheidsorganisaties binnen hun leningenportefeuille geen overmatig renterisico lopen bij herfinanciering van aflopende geldleningen. Zo mag maximaal 20% van het totaal uitstaande leningen in één jaar worden hergefinancierd. Dit percentage is bij wet vastgesteld. Voor de GGD is dit een bedrag van € 630.000 (uitgegaan van € 3.150.000 uitstaande leningen). Het volgende overzicht geeft inzicht in de samenstelling, grootte en rentegevoeligheid van de opgenomen leningen. De renterisiconorm wordt in 2015 niet overschreden. Er is geen sprake geweest van herfinanciering.

Renterisico		31-12-2015
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	-
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	-
2	Netto renteherziening op vaste schuld	-
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld	-
3b	Nieuw verstrekte lange leningen	-
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	-
5	Betaalde aflossing	116.667
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	-
7	Renterisico op vaste schuld (2+6)	-
Renterisiconorm		
8	Stand van de vaste schuld per 1-1	3.150.000
9	Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%
10	Renterisiconorm (8*9)	630.000
Toets renterisiconorm		
10	Renterisiconorm	630.000
7	Renterisico op vaste schuld	-
11	Ruimte (+) / Overschrijding (-) (10/7)	630.000

1.2.6 Bedrijfsvoering

Onder Bedrijfsvoering is de interne ondersteuning opgenomen die de organisatie in staat stelt om de voorgenomen programma's en prestaties zo doelmatig en doeltreffend te realiseren. Deze activiteiten worden uitgevoerd binnen de afdeling Bedrijfsvoering en zijn neergelegd bij de teams financiën, personeel en organisatie (P&O), ICT, facilitaire zaken, communicatie en juridische zaken/inkoop. De taken op het gebied van kwaliteit en klachtenregelingen worden uitgevoerd door de afdeling Epidemiologie, Beleid en Gezondheidsbevordering.

In deze paragraaf worden de kosten voor de interne organisatie verantwoord. Het is een administratieve paragraaf. Deze kosten worden door middel van een opslag op de personele lasten (naar rato van loonkosten), volledig doorbelast aan de programma's 1 t/m 5.

Financiële planning & control

In 2015 zijn de regulier documenten uit de planning & controlcyclus ter besluitvorming aan het bestuur aangeboden. Dit betreft de kadernota 2016, de begroting 2016 en de jaarstukken 2014. Verder kunnen de volgende bijzonderheden worden gemeld. Begin 2015 zijn de aanpassingen in de administratie gedaan en is de software geïmplementeerd om financiële informatie voor de budgetbeheerder digitaal te ontsluiten. Verder is een nieuw digitale factuursysteem met ingang van ingevoerd. Tenslotte is de werkkostenregeling per 1 januari 2015 definitief ingevoerd en de administratie hierop aangepast.

Personeel & organisatie

Beleidsmatig zijn er in 2015 een aantal zaken gerealiseerd. Er is een regeling algemene dienst opgesteld. Dit vloeit voort uit aanpassingen in de cao om meer flexibele inzet van medewerkers te stimuleren. Verder zijn de voorbereidingen getroffen om aan de (ingrijpende) wijziging van hoofdstuk 3 (vergoedingen) in de cao invulling te gaan geven die per 1 januari 2016 van kracht is. Verder is een plan van aanpak opgesteld voor de uitvoering van een risico inventarisatie & evaluatie, die in 2016 zal plaatsvinden en is het werving & selectiebeleid aangepast. Ook heeft er een evaluatie plaatsgevonden met betrekking tot de dienstverlening van de arbodienst. Tenslotte is voorbereid dat de medewerkers in de jeugdzorg zijn aangemeld bij het register jeugdzorg. Dit is een wettelijke verplichting.

Het e-hrmsysteem, dat de GGD met ingang van 2014 heeft geïmplementeerd, is verder doorontwikkeld. In het 1^e halfjaar 2015 is de eerste managementinformatie voor leidinggevenden via het systeem van e-hrm beschikbaar gekomen en is ook het digitaal declareren van reiskosten en beschikbaarheidsdiensten mogelijk.

Verder is er in 2015 veel tijd besteed aan de organisatieverandering. Met instemming van de ondernemingsraad is vanaf het 2^e kwartaal 2015 de voormalige staf, bestaande uit communicatie, juridisch en een beleidsfunctie ondergebracht in de lijnorganisatie. Communicatie en juridische zaken bij de afdeling Bedrijfsvoering en de beleidsfunctie bij de afdeling Epidemiologie, Beleid en Gezondheidsbevordering.

Verder is in het 2^e kwartaal 2015 een voorstel voorbereid voor de aanpassing van de hoofdstructuur en managementstructuur van de organisatie. Met instemming van de ondernemingsraad wordt de nieuwe hoofd- en managementstructuur per 1 april 2016 geïmplementeerd. In 2015 heeft er voor nagenoeg alle functie in het MT een werving & selectie plaatsgevonden. De selectie van de directeur, de beoogd sectormanagers Preventie & Zorg en beoogd sectormanager Strategie & Ontwikkeling zijn succesvol afgerond. Tenslotte kan worden gemeld dat het verzuimpercentage over 2015 wederom laag is, namelijk exclusief bevallings- en zwangerschap, 3,8 % (2014: 3,8 %).

Facilitaire zaken en ICT

In het 1^e halfjaar van 2015 is een onderzoek gedaan naar de telefonische bereikbaarheid. De uitkomsten hiervan, gecombineerd met de noodzaak tot vervanging van de verouderde telefooncentrale, heeft geleid tot de voorbereiding van een offertetraject voor een nieuwe telefooncentrale met een integratie van mobiele en vaste telefonie. Dit zal in 2016 worden geïmplementeerd. Verder zijn er door ICT grotere projecten ten aanzien van het gebruik van software

in de organisatie ondersteund. Dit betreft de keuze en de voorbereiding van de implementatie van Conclusion bij Veilig Thuis en het ouderportaal voor de Jeugdgezondheidszorg.

Communicatie

In 2015 zijn de volgende publicaties uitgebracht: Nieuwsbrief Openbare Gezondheidszorg editie maart, september en december. Publicatiejaarverslag 2014 in juni. Daarnaast zijn er diverse e-nieuwsbrieven uitgebracht: de nieuwsbrief Gezond op School voor het basisonderwijs en voortgezet onderwijs, de nieuwsbrief Veilig Thuis, de nieuwsbrief JOGG Zaanstad, de nieuwsbrief Centrum Jong, voor Jeugd & Gezin en de Infectieziektennieuwsbrief. Communicatie werkt hierin samen met de verschillende afdelingen. Daarnaast biedt Communicatie ondersteuning aan de diverse afdelingen m.b.t. verschillende projecten en communicatiewerkzaamheden. Het jaar is afgesloten met de GGD Brede Bijeenkomst, een jaarlijkse personeelsbijeenkomst.

Klachten

Over 2015 zijn in totaal 39 klachten ingediend. De daling die de laatste jaren is ingezet, zet zich door.

jaar	aantal
2012	68
2013	65
2014	51
2015	39

Aantal klachten per jaar

Vijf klachten zijn niet ontvankelijk verklaard. Deze klachten hadden geen betrekking op de uitvoering van taken door GGD-medewerkers, maar betroffen zaken, waarbij de klager van mening was dat de GGD een rol in de advisering kon hebben. Hiermee komt het totaal aantal klachten op 34.

Wanneer een klacht binnenkomt wordt deze altijd besproken met betrokken medewerkers. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal klachten per afdeling en de aard van de klachten.

Afdeling	Aantal	Aard
Jeugdgezondheidszorg	20	(telefonische) bereikbaarheid, bejegening, vaccinatiefout, werkwijze emovo onderzoek.
Jeugdteam	1	Dossiervorming jeugdteam
MOB/MBZ	5	Bejegening en facturering
Veilig Thuis	5	Dossiervorming Veilig Thuis
AGZ	2	Bereikbaarheid, beleid tbc
Bedrijfsvoering	1	Onderhoud gebouw

De meeste klachten zijn geuit over de Jeugdgezondheidszorg, de aard van de klachten staat in de tabel en zijn divers van aard. Met zes betrokkenen heeft de klachtencoördinator persoonlijk contact gehad. Doel hiervan was om de klacht te verduidelijken dan wel de werkwijze van de GGD te belichten. Alle klachten zijn via interne bemiddeling afgedaan.

MICD

De huidige Commissie MICD bestaat uit zes leden afgevaardigd uit de verschillende afdelingen van de GGD. Daarnaast beschikt de commissie over een voorzitter en secretaris die niet bij het primaire proces betrokken zijn. Er zijn artsen en verpleegkundigen vertegenwoordigd in de commissie. Voor een aantal leden is achterwacht beschikbaar. Over het jaar 2015 zijn 34 meldingen ontvangen. Dit is een daling t.o.v. het vorige jaar². Er zijn twee agressie-incidenten gemeld bij de commissie MICD

² 2015: gemiddeld 2,8 meldingen per maand (34 totaal)
2014: gemiddeld 4 meldingen per maand (48 totaal)
2013: gemiddeld 6,3 meldingen per maand (75 totaal)
2012: gemiddeld 3,3 meldingen per maand (39 totaal)

(t.o.v. drie in 2014 en vijf in 2013). Van alle meldingen zijn er zes niet binnen de termijn van drie maanden afgehandeld. In februari 2016 zijn alle meldingen van 2015 afgerond.

Afdeling die meldt	Aantal	%	percentage 2014
AGZ	2	5,8	8,3
Jeugdgezondheidszorg	23	67,6	85,4
MGZ	6	17,6	4,2
EBG	1	2,9	0
Bedrijfsvoering	2	5,8	2,1
Directie	0	0	0

Meldingen uit GGD-afdelingen

De commissie doet in haar rapportages aanbevelingen aan de directie en MT. Aanbevelingen waren onder andere:

1. De werkwijze voor het vaccineren van angstige kinderen op papier zetten.
2. Afspraken rondom inverhuizingen schriftelijk vastleggen.
3. (veiligheids)Maatregelen treffen die ervoor zorgen dat de toegankelijkheid van het hoofdgebouw, in relatie tot de veiligheid van de medewerkers, zodanig wordt beperkt dat cliënten of bezoekers zich niet vrij (meer) in het gebouw kunnen bewegen.
4. Juridisch uitzoeken hoe het met de privacy van gegevensuitwisseling tussen het MOB en VT zit.

Wat heeft dit gekost ?

	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten	3.171.933	3.136.275	3.081.197
Incidentele Baten	158.968		
Lasten	3.134.292	3.086.275	3.031.197
Resultaat	196.609	50.000	50.000
Toevoeging aan reserves	239.383	50.000	50.000
Onttrekking aan reserves	42.774	-	-
Resultaat na bestemming	-	-	-

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening, hoofdstuk 2.3.4 (toelichting op het overzicht van baten en lasten).

2011: gemiddeld 2,3 meldingen per maand (27 totaal)

2 JAARREKENING

2.1 Balans per 31 december 2015 GGD Zaanstreek-Waterland

(Bedragen in €)

ACTIVA	31 december 2015	31 december 2014
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Overige investeringen met economisch nut	4.041.717	4.111.382
Financiële vaste activa		
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	11.924	11.924
Totaal vaste activa	4.053.641	4.123.306
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden		
Gereed product en handelsgoederen	12.496	11.253
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	284.906	565.433
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	2.491.213	1.470.383
Overige vorderingen	110.692	41.478
	2.886.811	2.077.294
Liquide middelen		
Kassaldi	2.312	5.212
Bank- en girosaldi	181.946	201.393
	184.258	206.605
Overlopende activa		
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	-	-
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	499.719	665.531
	499.719	663.531
Totaal vlottende activa	3.583.284	2.958.683
Totaal algemeen	7.636.925	7.081.989

PASSIVA	31 december 2015	31 december 2014
VASTE PASSIVA		
Eigen Vermogen		
Algemene reserves	648.665	648.665
Bestemmingsreserves	1.223.732	713.195
Resultaat na bestemming	116.300	151.793
	1.988.697	1.513.653
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	83.867	317.568
Vaste schulden		
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	3.033.333	3.150.000
Totaal vaste passiva	5.105.897	4.981.221
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar		
Overige schulden	1.022.252	383.465
Overlopende passiva		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.306.455	1.491.341
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	160.241	176.033
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van van volgende begrotingsjaren komen	42.079	49.929
	1.508.776	1.717.303
Totaal vlottende passiva	2.531.028	2.100.768
Totaal generaal	7.636.925	7.081.989

2.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

(bedragen in €)

GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA			
Regulier en projecten	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten:			
Programma 1: Beleid en epidemiologie	1.408.533	1.101.454	1.079.865
Programma 2: Algemene gezondheidszorg	1.636.482	1.489.384	1.461.908
Programma 3: Maatschappelijke gezondheidszorg	3.369.153	2.279.780	2.777.873
Programma 4: Jeugd gezondheidszorg	11.865.071	10.297.103	10.260.695
Programma 5: GHOR	223.039	253.102	253.305
Paragraaf bedrijfsvoering	3.330.901	3.136.275	3.081.197
Totaal van de baten	21.833.179	18.557.098	18.914.843
Lasten:			
Programma 1: Beleid en epidemiologie	1.317.991	1.064.054	1.016.865
Programma 2: Algemene gezondheidszorg	1.527.912	1.516.584	1.461.908
Programma 3: Maatschappelijke gezondheidszorg	3.360.029	2.287.780	2.777.873
Programma 4: Jeugd gezondheidszorg	11.687.079	10.396.303	10.260.695
Programma 5: GHOR	223.039	253.102	253.305
Paragraaf bedrijfsvoering	3.134.292	3.086.275	3.031.197
Totaal van de lasten	21.250.342	18.604.098	18.801.843
Resultaat voor bestemming	582.837	47.000-	113.000
Toevoeging aan reserves	553.078	113.000	113.000
Onttrekking aan reserves	86.541	160.000	-
Resultaat na bestemming	116.300	-	-

GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA ZONDER PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING			
Regulier en projecten	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten:			
Programma 1: Beleid en epidemiologie	1.408.533	1.101.454	1.079.865
Programma 2: Algemene gezondheidszorg	1.636.482	1.489.384	1.461.908
Programma 3: Maatschappelijke gezondheidszorg	3.369.153	2.279.780	2.777.873
Programma 4: Jeugd gezondheidszorg	11.865.071	10.297.103	10.260.695
Programma 5: GHOR	223.039	253.102	253.305
Totaal van de baten	18.502.278	15.420.823	15.833.646
Lasten:			
Programma 1: Beleid en epidemiologie	1.317.991	1.064.054	1.016.865
Programma 2: Algemene gezondheidszorg	1.527.912	1.516.584	1.461.908
Programma 3: Maatschappelijke gezondheidszorg	3.360.029	2.287.780	2.777.873
Programma 4: Jeugd gezondheidszorg	11.687.079	10.396.303	10.260.695
Programma 5: GHOR	223.039	253.102	253.305
Totaal van de lasten	18.116.050	15.517.823	15.770.646
Resultaat paragraaf bedrijfsvoering	196.609	-	-
Resultaat voor bestemming	582.837	97.000-	63.000
Toevoeging aan reserves	553.078	63.000	63.000
Onttrekking aan reserves	86.541	160.000	-
Resultaat na bestemming	116.300	-	-

2.3 Toelichting

2.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van betaalrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) wordt wel een verplichting gevormd.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs verminderd met de daarop toegepaste afschrijvingen. Afgeschreven wordt over de verwachte economische levensduur vanaf het jaar van investering waarbij gesteld wordt dat het aangeschafte halverwege het investeringsjaar in gebruik wordt genomen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

- Pand Vurehout 30 jaar
- Inventarissen 10 jaar
- Vervoermiddelen 5 jaar
- Automatisering 5 jaar
- Automatisering laptops en tablets 4 jaar

Financiële vaste activa

De overige uitzettingen met een rente typische looptijd van meer dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, dan wel lagere marktwaarde.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Onder de vaste passiva wordt verstaan het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden met een rent typische looptijd van één jaar of langer.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de jaarrekening. De reserves zijn te onderscheiden in algemene en bestemmingsreserves. In de toelichting op de balans wordt elke reserve afzonderlijk vermeld en afzonderlijk toegelicht. Er wordt geen jaarlijkse rente toegevoegd aan de reserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de desbetreffende verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Van een voorziening is sprake als het gaat om te kwantificeren financiële verplichtingen of risico's. Mutaties in de voorziening vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen van de omvang van een voorziening aan een nieuw noodzakelijk niveau. Overige mutaties bestaan alleen uit verminderingen wegens aanwending voor het doel waarvan de voorziening is ingesteld. In de toelichting op de balans wordt elke voorziening afzonderlijk vermeld en toegelicht.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva wordt verstaan de netto-vlottende schuld met een rent typische looptijd korter dan één jaar en de overlopende activa.

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

In de toelichting op de balans wordt een zo getrouw mogelijk beeld geschetst van verplichtingen die de gemeenschappelijke regeling is aangegaan, maar die niet uit de balans blijken. Voorbeelden hiervan zijn: langlopende leasecontracten en huurovereenkomsten.

Grondslagen resultaat

Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves geschieden op basis van bestuursbesluiten. Het jaarresultaat wordt na vaststelling van de rekening verdeeld conform het door het bestuur genomen besluit.

2.3.2 Resultaatbestemming

Het resultaat over 2015 bedraagt € 116.300 positief. Voorgesteld wordt om dit als volgt te bestemmen:

1. Eind januari 2016 is bekend geworden dat er een principeakkoord is over de cao voor gemeenten. Wanneer de ledenvergadering eind maart 2016 instemt betekent het dat er per 1 januari 2016 een loonsverhoging van 3% wordt toegekend en € 200.000 hogere personele lasten zullen zijn dan geraamd. Dekking kan grotendeels plaatsvinden vanuit een eerder gereserveerd bedrag voor loonstijging (2015) van € 160.000 in de algemene reserve (zie voor een nader toelichting paragraaf 2.3.3). Er is echter een bedrag van € 40.000 tekort beschikbaar. U wordt voorgesteld om dit bedrag vanuit het positief resultaat aan de algemene reserve toe te voegen.
2. De ontwikkeling van de GGD-organisatie is ingezet. De 1^e fase in de wijziging van de organisatiestructuur, hoofdstructuur en managementstructuur, is vastgesteld en is ingaande 1 april 2016 een feit. Vervolgens zal er aan de 2^e fase van de organisatieverandering vorm worden gegeven. Uiteraard betreft de organisatieverandering niet alleen een

structuurwijziging. Belangrijker nog is het ontwikkelen van medewerkers op een veranderde rol en werkwijze. Voor de 2^e fase van de organisatieontwikkeling zal ondersteuning en inzet van een bureau noodzakelijk. Daarnaast is het ook van belang dat de GGD het proces in gang zet om over te gaan van een specifiek functieboek naar een generieke functiebeschrijving en –waardering. Om deze verschillende facetten van de organisatieontwikkeling vorm te kunnen geven en de toekomstbestendige GGD te realiseren wordt u voorgesteld het bedrag van € 76.300 toe te voegen aan de reserve organisatieontwikkeling.

2.3.3 Toelichting op de balans per 31 december 2015

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

In 2015 is er beperkt geïnvesteerd. Dit heeft tot gevolg dat de boekwaarde van de activa per 31 december 2015 is afgenomen opzichte van de boekwaarde per 31 december 2014.

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Overige investeringen met een economisch nut	4.041.717	4.111.382
	4.041.717	4.111.382

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer.

	Boekwaarde 31-12-2014	Investe- ringen	Afschrij- vingen	Desinves- teringen	Boekwaarde 31-12-2015
Overige investeringen met economisch nut					
Gronden en terreinen	1.000.000	-	-	-	1.000.000
Bedrijfsgebouwen	2.700.000	-	100.000	-	2.600.000
Vervoermiddelen	4.237	10.625	3.887	-	10.975
Overige materiële vaste activa	407.145	167.667	144.070	-	430.742
	4.111.382	178.292	247.957	-	4.041.717

Afschrijvingen vinden plaats conform hetgeen is opgenomen in de financiële verordening GGD Z-W. Voor transportmiddelen wordt een afschrijvingstermijn van vijf jaar gehanteerd. Voor het pand Vurehout wordt, conform bestuursbesluit, een afschrijvingstermijn van 30 jaar gehanteerd. Voor de aanschaf van nieuwe hardware, niet zijnde laptops en tablets, wordt een afschrijvingstermijn gehanteerd van 5 jaar, conform de looptijd van het automatiseringsplan.

Financiële vaste activa

Dit betreft de waarborgsom welke is betaald aan de verhuurder van het pand Straathoekwerk aan de Vinkestraat te Zaandam en de garagebox. Verder is aan de verhuurder van het pand aan de Noorderhoofdstraat te Krommenie ten behoeve van het Jeugdteam borg betaald. Er hebben zich geen wijzigingen voorgedaan in 2015.

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2015
Uitzettingen met een rentetypische looptijd van meer dan één jaar	11.924	11.924
	11.924	11.924

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De voorraad gereed product en handelsgoederen bestaat uit de waarde van de voorraad vaccins ten behoeve van de reizigersadviesing.

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Gereedproduct en handelsgoederen	12.496	11.253
	12.496	11.253

Uitzettingen met een rente typische looptijd van korter dan één jaar

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of minder weer.

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Vorderingen op openbare lichamen	284.906	565.433
Overige vorderingen	161.894	76.305
Voorziening (dubieuze debiteuren)	51.202-	34.827-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	2.491.213	1.470.383
	2.886.811	2.077.294

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten.

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Kassaldi	2.312	5.212
Banksaldi	173.213	200.560
Grosaldi	8.733	833
	184.258	206.605

Overlopende activa

De overlopende activa wordt als volgt onderscheiden.

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	499.719	663.531
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	-	-
	499.719	663.531

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten.

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Algemene reserve	648.665	648.665
Bestemmingsreserve	1.223.732	713.195
	<u>1.872.397</u>	<u>1.361.860</u>
Resultaat na bestemmingen	116.300	151.794
	<u>1.988.697</u>	<u>1.513.654</u>

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van het eigen vermogen weer.

	Stand 31-12-14	Uitbetaling aan gemeenten	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Stand 31-12-15
1.0 Resultaat 2014	-	107.794	151.794	44.000	-
1.1 Algemene reserve wettelijke taken	648.665	-	-	-	648.665
2.1 Reserve gezondheidsenquête	199.737	-	63.000	-	262.737
2.2 Reserve groot onderhoud	150.000	-	50.000	42.774	157.226
2.3 Reserve reizigersvaccinatie	74.091	-	15.856	-	89.947
2.4 Reserve afwikkeling integratie JGZ 0-4	18.278	-	-	-	18.278
2.5 Reserve GHOR OTO	39.004	-	-	-	39.004
2.6 Reserve frictie projecten Zaanstad	189.585	-	30.415	-	220.000
2.7 Reserve frictie projecten Purmerend	23.000	-	-	-	23.000
2.8 Reserve frictie projecten Overige gemeenten	19.500	-	-	-	19.500
2.9 Reserve ouderenportaal	-	-	44.000	43.767	233
2.10 Reserve arts in opleiding	-	-	234.839	-	234.839
2.11 Reserve Organisatieontwikkeling	-	-	158.968	-	158.968
	<u>1.361.860</u>	<u>107.794</u>	<u>748.872</u>	<u>130.541</u>	<u>1.872.397</u>

1. Algemene reserves

1.1 Algemene reserve wettelijke taken

De algemene reserve is te beschouwen als het algemene weerstandvermogen van GGD Zaanstreek-Waterland. Er rust geen specifieke bestemming op deze reserve. Het bestuur heeft bij de vaststelling van de jaarrekening 2009 besloten om de algemene reserve op maximaal 5% van de gemeentelijke bijdrage vast te stellen, dit is een bedrag van ruim € 500.000. De stand van de algemene reserve voldoet nagenoeg aan deze norm.

De stand is per 31 december 2014 en 31 december 2015 hoger dan de norm van 5% van de gemeentelijke bijdrage. Reden is dat het Algemeen Bestuur op van 25 september 2014 besloten heeft om een bedrag van € 160.000 toe te voegen aan de algemene reserve. De toevoeging was bedoeld

om in 2015 een onttrekking aan de algemene reserve te doen om de hoger loonkosten over 2015, in verband het cao-akkoord medio 2014, hiermee te dekken. Het algemeen bestuur is begin 2015 geïnformeerd dat er geen sprake was van hogere loonlasten omdat dit volledig gecompenseerd werd door lagere werkgeverslasten voor de pensioenpremie. Een onttrekking aan de algemene reserve was dan ook in 2015 niet nodig. Eind januari 2016 is echter bekend geworden dat er een principeakkoord is over de cao voor gemeenten. Wanneer de ledenvergadering eind maart 2016 instemt betekent het dat er per 1 januari 2016 een loonsverhoging van 3% wordt toegekend. Voor 2016 zullen de personele lasten € 200.000 hoger zijn dan begroot. Dekking kan grotendeels plaatsvinden vanuit een eerder gereserveerd bedrag voor loonstijging van € 160.000 in de algemene reserve. Voor de resterende € 40.000 wordt voorgesteld om dit bedrag vanuit het positief resultaat 2015 aan de algemene reserve toe te voegen en hieruit de loonstijging verder te dekken.

2. Bestemmingsreserves

2.1 Reserve gezondheidsenquête

De reserve gezondheidsenquête wordt gevormd om de kosten voor de gezondheidsenquêtes uit te voldoen. Er vindt jaarlijks een toevoeging aan de reserve plaats van ruim € 63.000. Er vindt een onttrekking plaats in de jaren dat er één of meerdere gezondheidsenquêtes worden uitgevoerd. In 2015 is € 63.000 toegevoegd en zijn er geen onttrekkingen gedaan.

2.2 Reserve groot onderhoud

Deze reserve is gevormd conform het besluit van het Algemeen Bestuur dd. 14 april 2011. De reserve is bedoeld om toekomstige onderhoudskosten aan het pand aan het Vurehout te dekken. In 2015 is een bedrag van € 50.000 aan de reserve toegevoegd. Er heeft een onttrekking van € 42.774 plaatsgevonden.

2.3 Reserve reizigersvaccinatie

Deze reserve is gevormd om schommelingen in de resultaten van de markttaken op te vangen. Jaarlijks wordt het exploitatieresultaat op het product reizigers toegevoegd dan wel onttrokken. In 2015 was het positieve resultaat van reizigersvaccinatie € 15.856. Dit bedrag is toegevoegd aan de reserve.

2.4 Reserve afwikkeling integratie Jeugdgezondheidszorg 0-4

Deze reserve is, conform het bestuursbesluit van 18 november 2010, gevormd t.b.v. de financiële afwikkeling inzake de overname van Jeugdgezondheidszorg 0-4 van Evean door de GGD.

2.5 Reserve GHOR OTO

Deze reserve is gevormd conform de voorstellen met betrekking tot de resultaatbestemming 2012. De jaarrekening is in de vergadering van 4 juli 2013 vastgesteld. Deze reserve is gevormd om de kosten voor het opleiden trainen en oefenen van medewerkers in het kader van het GGD rampenopvangplan te dekken.

2.6 Reserve frictie projecten Zaanstad

Deze reserve is gevormd uit een opslag op de tarieven voor de projectmatige werkzaamheden. Bij het beëindigen van projectmatige werkzaamheden kan een ww-verplichting en re-integratiekosten ontstaan. De reserve is gevormd om deze kosten te dekken.

2.7 Reserve frictie projecten Purmerend

Deze reserve is gevormd uit een opslag op de tarieven voor de projectmatige werkzaamheden. Bij het beëindigen van projectmatige werkzaamheden kan een wachtgeldverplichting ontstaan. De reserve is gevormd om deze kosten te dekken.

2.8 Reserve frictie projecten overige gemeenten

Deze reserve is gevormd uit een opslag op de tarieven voor de projectmatige werkzaamheden. Bij het beëindigen van projectmatige werkzaamheden kan een wachtgeldverplichting ontstaan. De reserve is gevormd om deze kosten te dekken.

2.9 Reserve ouderenportaal

Deze reserve is gevormd uit het resultaat van 2015 en is bedoeld om de kosten te dekken die voortvloeien uit de invoering van het ouderenportaal binnen het digitaal kinddossier. De reserve is in 2015 nagenoeg volledig ingezet ter dekking van de kosten.

2.10 Reserve arts in opleiding

Deze reserve is gevormd uit de incidentele baat afrekening Subsidierегeling opleidingen publieke gezondheidszorg 2014. Deze reserve zal worden ingezet om de lagere verwachte opbrengsten uit deze subsidierегeling voor 2016 op te vangen.

2.11 Reserve organisatieontwikkeling

Deze reserve is gevormd uit het vrijvallen van de voorziening Individueel Loopbaan Budget en is bedoeld als budget voor de organisatieontwikkeling in brede zin.

Voorzieningen

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de voorzieningen weer.

	Stand 31-12-14	Toevoe- gingen	Aanwending	Vrijval	Stand 31-12-15	
1.1 Voorziening huiselijk geweld	15.367	-	-	-	15.367	
1.2 Voorziening individueel loopbaanbudget	233.701	148.500	223.233	158.968	-	
1.3 Voorziening BTW verplichting	68.500	-	-	-	68.500	
	317.568	148.500	-	223.233	158.968	83.867

1.1 Voorziening huiselijk geweld

Deze voorziening is gevormd met middelen uit het voormalige project Huiselijk Geweld. Het doel is, Project Ontwikkeling Online hulpverlening ASHG's Noord-Holland i.s.m. Blijfgroep.

1.2 Voorziening individueel loopbaanbudget

In de cao Gemeenten 2011-2012 is afgesproken dat ambtenaren met ingang van 2013 recht hebben op een Individueel Loopbaanbudget (ILB) voor de jaren 2013 t/m 2015. Het ILB is een instrument dat wordt ingezet om inzetbaarheid en mobiliteit te vergroten. Afgesproken is dat voor werknemers een budget beschikbaar komt van 500 euro per jaar. Hiervoor is de voorziening getroffen. Aangezien de regeling ILB met ingang van 2016 komt te vervallen kan de voorziening vrijvallen. Niet elke medewerker heeft gebruik gemaakt van het ILB (33 %). De voorziening kent op 31 december 2015 een stand van € 158.968. Het Algemeen Bestuur heeft 17 december 2015 besloten om het bedrag dat vrijvalt uit deze voorziening te bestemmen voor de organisatieontwikkeling. Hiervoor is een reserve organisatieontwikkeling gevormd.

1.3 Voorziening BTW verplichting

Eind 2014 is een discussie gestart over het wel of niet in rekening moeten brengen van BTW als gevolg van het factureren van diensten aan de Veiligheidsregio Zaanstreek Waterland en de GHOR Amsterdam Amstelland. Deze voorziening is getroffen om de eventuele BTW verplichting die in 2014 is ontstaan te kunnen dekken.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer weer.

	looptijd	rente %	Stand 31-12-2014	Stand 31-12-2015
Onderhandse lening binnelandse banken en overige financiële instellingen	30 jaar	3,91	3.150.000	3.033.333
			3.150.000	3.033.333

Ten behoeve van de aankoop van de hoofdlocatie van de GGD in Zaandam is een lening aangegaan van € 3.500.000. Op deze lening is in 2015 voor een bedrag van € 116.666,68 afgelost. De rentelasten in 2015 bedragen € 120.512,29.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Onder de netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar zijn opgenomen.

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Overige schulden	1.022.252	383.465
	1.022.252	383.465

Overlopende passiva

De in de balans opgenomen overlopende passiva worden als volgt gespecificeerd.

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.306.455	1.491.341
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	160.241	176.033
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	42.079	49.929
	1.508.775	1.717.303

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Stand 01-01-2015	Toevoe- gingen	Vrijgevallen bedragen	Stand 31-12-2015
Aanvullende beschikking Jeugd Team Weerpad	-	97.803	26.928	70.875
Aanvullende beschikking Jeugd Team Noorderhoofsstraat	-	145.255	104.103	41.152
Frictiekosten AMHK/Veilig Thuis	176.033	-	127.819	48.214
	176.033	243.058	258.850	160.241

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

GGD Zaanstreek-Waterland is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende huur- en leasecontracten. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen. Het betreft huurcontracten die namens de gemeenten zijn afgesloten voor de huisvesting van het CJ(G). Het genoemde jaarbedrag zijn huur- en servicekosten.

Contracten	Jaarbedrag
Meerjarige contracten tussentijds opzegbaar:	
Huurcontract Geuzenpad 5 Zaandam	23.850
Huurcontract A. Schweitzerstraat 2-4 Krommenie	62.202
Huurcontract Bristelroodstraat Zaandam	46.789
Huurcontract Guishuis Zandijk	49.314
Onderhuurcontract Zaanstad Vurehout	52.561
Huurcontract Abel Tasmanplein Purmerend	29.036
Huurcontract Triton	41.716
Huurcontract Vinkestraat Zaandam	29.721
Huurcontract M.L. Kingstraat Landsmeer	33.041
Huurcontract Swaensborch Monnickendam	41.630
Huurcontract Landauerstraat	39.306
Huurcontract Heel Europa Purmerend	34.515
Huurcontract Rietschoot Oostzaan	19.013
Huurcontract Valkstraat Wormer	36.719
Leasecontract Bus Faza	6.846

2.3.4 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2015

In dit hoofdstuk worden de baten en lasten per programma gepresenteerd. Daarbij worden per programma drie tabellen gepresenteerd, namelijk:

- een totaaloverzicht van de baten en lasten binnen het programma. Dit is een overzicht van alle lasten en baten binnen het programma, zowel voor de gemeenschappelijke regeling en de projectmatige werkzaamheden.
- een overzicht van de baten en lasten die verband houden met de uitvoering van de activiteiten binnen de gemeenschappelijke regeling. Deze worden ook bekostigd door de negen deelnemende gemeenten.
- daar waar van toepassing, een overzicht van de baten en lasten die verband houden met de uitvoering van projectmatige werkzaamheden. Deze worden bekostigd door de opdracht gevende gemeenten en zijn budgetneutraal voor de gemeenschappelijke regeling.

Over- en onderschrijdingen binnen de gemeenschappelijke regeling worden nader toegelicht. Toegelicht wordt (in principe) het verschil tussen realisatie en begroting, indien er sprake is van een afwijking van meer dan € 10.000. Afwijkingen op de projectmatige werkzaamheden worden nader verantwoord bij de afrekening met de opdracht gevende gemeenten.

Programma 1: Beleid, Epidemiologie en Gezondheidsbevordering

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een **totaaloverzicht** van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de projectmatige werkzaamheden.

	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten regulier	1.181.552	1.101.454	1.079.865
Baten projecten	226.981	-	-
Lasten regulier	1.091.010	1.064.054	1.016.865
Lasten projecten	226.981	-	-
	90.542	37.400	63.000
Toevoeging aan reserves	63.000	63.000	63.000
Onttrekking aan reserves	-	25.600	-
Resultaat na bestemming	27.542	-	-

Onderstaand worden de **baten en lasten binnen de gemeenschappelijke regeling** gepresenteerd:

	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten regulier	80.098	-	-
Baten bijdragen gemeenten	1.101.454	1.101.454	1.079.865
Lasten regulier	1.091.010	1.064.054	1.016.865
	90.542	37.400	63.000
Toevoeging aan reserves	63.000	63.000	63.000
Onttrekking aan reserves	-	25.600	-
Resultaat na bestemming	27.542	-	-

Analyse realisatie versus begroting

Dit programma heeft een positief resultaat van € 27.542. Dit wordt als volgt toegelicht.

- De baten

De baten zijn ruim € 80.000 hoger dan begroot. Deze baten komen voort uit detachering van een medewerker bij een andere organisatie.

- De lasten

De lasten zijn ruim € 26.000 hoger dan begroot.

Dit nadelig verschil is een saldo van hogere personele lasten ruim € 39.000 (weliswaar volledig gecompenseerd door de hogere baten van ruim € 80.000). Anderzijds zijn de lasten lager door een lagere toerekening van de overhead (bedrijfsvoering) van ruim € 13.000.

- Mutaties reserve

De toevoeging is gedaan aan de reserve gezondheidsenquête, conform besluitvorming uit het verleden. De geraamde onttrekking heeft niet plaatsgevonden. In de 1^e begrotingswijziging 2015 is rekening gehouden met hogere personele lasten in verband met de nieuwe cao. Voor dit programma een verhoging van de lasten op begrotingsbasis voor een bedrag van € 25.600. Als financiële dekking van de hogere loonkosten voor 2015 heeft het bestuur besloten om een onttrekking te doen aan de algemene reserve. Voor dit programma is een onttrekking aan de algemene reserve geraamd van € 25.600. Begin 2015 werd echter bekend dat een onttrekking aan de reserve niet nodig was omdat de werkgeversbijdrage aan de pensioenpremie in 2015 fors lager was en daarmee de hogere loonkosten vanuit de cao volledig compenseerde. De raming van de hogere lasten is niet nodig geweest en om die reden heeft er ook geen onttrekking aan de reserve plaatsgevonden.

Onderstaand worden de baten en lasten voor de **projectmatige werkzaamheden** gepresenteerd. Dit wordt bekostigd door de opdrachtgevende gemeenten en zijn budgetneutraal voor de gemeenschappelijke regeling. De afrekening vindt met de opdracht gevende gemeente plaats.

Projecten	Realisatie	Beschikking	Begroting
Baten	226.981	246.924	-
Lasten	226.981	246.924	-
	-		-
Toevoeging aan reserves	-		-
Onttrekking aan reserves	-		-
Totaal	-		-

Programma 2: Algemene gezondheidszorg

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een **totaaloverzicht** van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de reizigersadviesing.

	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten regulier	661.351	553.387	553.387
Baten bijdrage gemeenten	935.997	935.997	908.521
Incidentele baten	39.134	-	-
Lasten regulier	1.527.912	1.516.584	1.461.908
	108.570	27.200-	-
Toevoeging aan reserves	15.856	-	-
Onttrekking aan reserves	-	27.200	-
Resultaat na bestemming	92.714	-	-

Onderstaand worden de baten en lasten binnen de **gemeenschappelijke regeling** gepresenteerd exclusief de reizigersadviesing (markttaak):

	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten regulier	269.354	204.700	204.700
Baten bijdragen gemeenten	935.997	935.997	908.521
Incidentele baten	39.134	-	-
Lasten regulier	1.151.771	1.167.897	1.113.221
	92.714	27.200-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	27.200	-
Resultaat na bestemming	92.714	-	-

Analyse realisatie versus begroting

Dit programma heeft een positief resultaat van € 92.714. Dit wordt als volgt toegelicht.

- De baten

De baten zijn ruim € 64.000 hoger dan begroot. Deze baten worden als volgt verklaard: Er is € 55.000 aan inkomsten ontvangen vanuit de declaraties bij de zorgverzekering. Sinds medio 2014 is het mogelijk om de kosten voor infectieziekten te declareren. Deze inkomsten zijn in 2015 niet geraamd, zoals ook gemeld in de bestuursrapportage over het 1^e halfjaar. In 2016 zijn de baten wel in de begroting opgenomen. De overige baten komen voort uit inkomsten vanuit de inzet van medisch milieukunde bij een andere organisatie.

Verder zijn er incidentele baten van ruim € 39.000 ontvangen. Dit is een afrekening SOA over 2013.

- De lasten

De lasten zijn ruim € 16.000 lager dan begroot. Dit komt voort uit een lagere toerekening van de overhead (bedrijfsvoering) aan dit programma.

- Mutaties reserve

In de 1^e begrotingswijziging 2015 is rekening gehouden met hogere personele lasten in verband met de nieuwe cao. Voor dit programma een verhoging van de lasten op begrotingsbasis voor een bedrag van € 27.200. Als financiële dekking van de hogere loonkosten voor 2015 heeft het bestuur besloten om een onttrekking te doen aan de algemene reserve. Voor dit programma is een onttrekking aan de algemene reserve geraamd van € 27.200. Begin 2015 werd echter bekend dat een onttrekking aan de reserve niet nodig was omdat de werkgeversbijdrage aan de pensioenpremie in 2015 fors lager was en daarmee de hogere loonkosten vanuit de cao volledig compenseerde. De raming van de hogere lasten is niet nodig geweest en om die reden heeft er ook geen onttrekking aan de reserve plaatsgevonden.

Onderstaand worden de baten en lasten voor reizigersadviesing gepresenteerd. Weliswaar maakt reizigersadviesing onderdeel uit van de gemeenschappelijke regeling, echter besloten is om het resultaat toe te voegen of te onttrekken aan de reserve "reizigersadviesing", omdat het gaat om een markttaak.

Reizigersadviesing	Begroting na		
	Realisatie	1e wijziging	Begroting
Baten	391.997	348.687	348.687
Lasten	376.141	348.687	348.687
	15.856	-	-
Toevoeging aan reserves	15.856	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-
Resultaat na bestemming	-	-	-

Analyse realisatie versus begroting

Het resultaat bedraagt € 15.856 positief. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de reserve. Zowel de lasten als baten zijn hoger dan begroot. Door een hogere omzet zijn de materiele lasten ook hoger.

Programma 3 Maatschappelijke gezondheidszorg

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een **totaaloverzicht** van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de projectmatige werkzaamheden.

	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten regulier	870.005	899.409	1.397.502
Baten projecten	2.499.148	1.380.371	1.380.371
Lasten regulier	860.881	907.409	1.397.502
Lasten projecten	2.499.148	1.380.371	1.380.371
	9.124	8.000-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	8.000	-
Resultaat na bestemming	9.124	-	-

Onderstaand worden de **baten en lasten binnen de gemeenschappelijke regeling** gepresenteerd:

	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten regulier	10.996	40.400	251.400
Baten bijdragen gemeenten	859.009	859.009	1.146.102
Lasten regulier	860.881	907.409	1.397.502
	9.124	8.000-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	8.000	-
Resultaat na bestemming	9.124	-	-

Analyse realisatie versus begroting

Dit programma heeft een positief resultaat van € 9.124. Dit wordt als volgt toegelicht.

- De baten

De baten zijn ruim € 29.000 lager dan begroot. Reden is dat het project 2° kansbeleid, gericht op het voorkomen van ontruimingen, uitgevoerd in opdracht van de woningcorporaties in Zaanstad, ingaande 2015 is beëindigd. Tegenover de lagere baten staan ook lagere lasten.

- De lasten

De lasten zijn ruim € 46.000 lager dan begroot. Dit komt voort uit een lagere toerekening van de overhead (bedrijfsvoering) aan dit programma en lagere personele lasten.

- Mutaties reserve

In de 1° begrotingswijziging 2015 is rekening gehouden met hogere personele lasten in verband met de nieuwe cao. Voor dit programma een verhoging van de lasten op begrotingsbasis voor een bedrag van € 8.000. Als financiële dekking van de hogere loonkosten voor 2015 heeft het bestuur besloten om een onttrekking te doen aan de algemene reserve. Voor dit programma is een onttrekking aan de algemene reserve geraamd van € 8.000. Begin 2015 werd echter bekend dat een onttrekking aan de reserve niet nodig was omdat de werkgeversbijdrage aan de pensioenpremie in 2015 fors lager was en daarmee de hogere loonkosten vanuit de cao volledig compenseerde. De raming van de hogere lasten is niet nodig geweest en om die reden heeft er ook geen onttrekking aan de reserve plaatsgevonden.

Onderstaand worden de baten en lasten voor de **projectmatige werkzaamheden** gepresenteerd. Dit wordt bekostigd door de opdrachtgevende gemeenten en zijn budgetneutraal voor de gemeenschappelijke regeling. De afrekening vindt met de opdrachtgevende gemeente plaats.

Projecten	Realisatie	Beschikking	Begroting
Baten	2.499.148	2.675.046	1.380.371
Lasten	2.499.148	2.675.046	1.380.371
	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-
Totaal	-	-	-

Programma 4 Jeugdgezondheidszorg

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een **totaaloverzicht** van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de projectmatige werkzaamheden.

	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten regulier	8.211.331	8.205.234	8.168.826
Baten projecten	3.398.932	2.091.869	2.091.869
Incidentele Baten	254.808	-	-
Lasten regulier	8.288.147	8.304.434	8.168.826
Lasten projecten	3.398.932	2.091.869	2.091.869
	177.992	99.200-	-
Toevoeging aan reserves	234.839	-	-
Onttrekking aan reserves	43.767	99.200	-
Resultaat na bestemming	13.080-	-	-

Onderstaand worden de **baten en lasten binnen de gemeenschappelijke regeling** gepresenteerd:

	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten regulier	1.362.984	1.356.887	1.634.710
Baten bijdragen gemeenten	6.848.347	6.848.347	6.534.116
Incidentele Baten	254.808	-	-
Lasten regulier	8.288.147	8.304.434	8.168.826
	177.992	99.200-	-
Toevoeging aan reserves	234.839	-	-
Onttrekking aan reserves	43.767	99.200	-
Resultaat na bestemming	13.080-	-	-

Dit programma heeft een negatief resultaat van € 13.080 Dit wordt als volgt toegelicht.

Analyse realisatie versus begroting

- De baten

De baten zijn ruim € 6.000 hoger dan begroot. Dit verschil is gering en wordt verder niet toegelicht.

Verder zijn er incidentele baten van ruim € 254.000. Dit bestaat uit de afrekening 2^e contactmoment Voortgezet Onderwijs van € 20.000. Daarnaast is er een subsidieafrekening van het ministerie ontvangen in verband met de begeleiding van artsen in opleiding. Dit betreft een afrekening uit voorgaande jaren. Door het Algemeen Bestuur is besloten om het incidentele bedrag van de afrekening toe te voegen aan een in te stellen reserve arts in opleiding. Deze reserve is ingesteld omdat de subsidie-inkomsten behoorlijk fluctueren en de verwachting is dat het komend jaar het bedrag dat is opgenomen in de begroting niet wordt gerealiseerd.

- De lasten

De lasten zijn ruim € 16.000 lager dan begroot.

Dit komt voort uit een lagere toerekening van de overhead (bedrijfsvoering) aan dit programma voor een bedrag van € 116.000. Reden is dat per saldo de kosten voor bedrijfsvoering lager zijn dan geraamd. Anderzijds kennen de personele lasten een overschrijding van ruim € 100.000. Duidelijk merkbaar is dat door eerder doorgevoerde bezuinigingen uit voorgaande jaren op het personele budget, gecombineerd met de noodzaak voor ziektevervanging, het budget behoorlijk onder druk staat.

- Mutaties reserve

De toevoeging is gedaan aan de nieuw ingestelde reserve arts in opleiding. Hieraan ligt een bestuursbesluit van 25 september 2015 ten grondslag.

De onttrekking die geraamd is ter dekking van de personele lasten heeft niet plaatsgevonden. In de 1^e begrotingswijziging 2015 is rekening gehouden met hogere personele lasten in verband met de nieuwe cao. Voor dit programma een verhoging van de lasten op begrotingsbasis voor een bedrag van € 99.200. Als financiële dekking van de hogere loonkosten voor 2015 heeft het bestuur besloten om een onttrekking te doen aan de algemene reserve. Voor dit programma is een onttrekking aan de algemene reserve geraamd van € 99.200. Begin 2015 werd echter bekend dat een onttrekking aan de reserve niet nodig was omdat de werkgeversbijdrage aan de pensioenpremie in 2015 fors lager was en daarmee de hogere loonkosten vanuit de cao volledig compenseerde. De raming van de hogere lasten is niet nodig geweest en om die reden heeft er ook geen onttrekking aan de reserve plaatsgevonden.

Wel heeft er conform bestuursbesluit van 3 juli 2015 een onttrekking aan de reserve ouderportal plaatsgevonden van € 43.767.

Onderstaand worden de baten en lasten voor de **projectmatige werkzaamheden** gepresenteerd. Dit wordt bekostigd door de opdrachtgevende gemeenten en zijn budgetneutraal voor de gemeenschappelijke regeling. De afrekening vindt met de opdrachtgevende gemeente plaats.

Projecten	Realisatie	Beschikking	Begroting
Baten	3.398.932	3.759.626	2.091.869
Lasten	3.398.932	3.759.626	2.091.869
	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-
Totaal	-	-	-

Programma 5 Geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een **totaaloverzicht** van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de projectmatige werkzaamheden.

	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten regulier	223.039	253.102	253.305
Baten bijdragen gemeenten			
Lasten regulier	223.039	253.102	253.305
	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-
Resultaat na bestemming	-	-	-

Analyse realisatie versus begroting

De lasten en baten zijn lager dan begroot in verband met de vacature directeur publieke gezondheid in een deel van 2015.

Paragraaf bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering worden de kosten voor de interne organisatie verantwoord. Het is een administratieve paragraaf. Deze kosten worden door naar rato van de begrote bijdrage bedrijfsvoering, volledig doorbelast aan de programma's 1 tot en met 5. Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen de paragraaf.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Begroting
Baten	3.171.933	3.136.275	3.081.197
Incidentele Baten	158.968		
Lasten	3.134.292	3.086.275	3.031.197
Resultaat	196.609	50.000	50.000
Toevoeging aan reserves	239.383	50.000	50.000
Onttrekking aan reserves	42.774	-	-
Resultaat na bestemming	-	-	-

De paragraaf heeft een positief resultaat. De doorrekening naar de programma's 1 t/m 5 is dan ook lager dan begroot.

Analyse realisatie versus begroting

- De baten

De baten zijn ruim € 35.000 hoger dan begroot. Dit verschil wordt als volgt toegelicht.

Dit met name een doorrekening van portokosten aan projectmatige werkzaamheden voor een bedrag van € 30.000. De andere € 5.000 zijn inkomsten door inzet van personeel bij derden.

Verder zijn er incidentele baten van ruim € 158.968. Dit betreft een vrijval uit de voorziening individueel loopbaanbudget. Op grond van de cao was er voor elke medewerker over de jaren 2013 t/m 2015 een bedrag van € 1.500 voorzien om in te zetten voor training/cursus op het gebied van loopbaanontwikkeling. Dit budget (totaal over 2013 t/m 2015 € 450.000) is voor € 158.968 niet besteed en valt vrij. Het bestuur heeft op 17 december 2015 besloten om het bedrag te reserveren en toe te voegen aan een nieuw ingestelde reserve organisatieontwikkeling.

- De lasten

De lasten zijn ruim € 48.000 hoger dan begroot. Dit wordt echter veroorzaakt omdat de kosten voor onderhoud aan het gebouw (vervanging dakbedekking) zijn opgenomen bij de lasten voor een bedrag van € 42.774. Deze worden echter weer aan de reserve groot onderhoud onttrokken, conform besluitvorming van het Algemeen Bestuur (zie onttrekking reserve in de tabel). Verder zijn er hogere portokosten die worden gecompenseerd door de baten van € 30.000, die bij de baten (zie de toelichting) worden gecompenseerd. De personele lasten zijn lager dan begroot in verband met het tijdelijk niet invullen van de vacature directeur voor een deel van het jaar.

- Mutaties reserve

De toevoeging is gedaan aan de nieuw ingestelde reserve organisatieontwikkeling voor een bedrag van € 158.968. Hieraan ligt een bestuursbesluit van 17 december 2015 ten grondslag. Verder is een bedrag van € 50.000 toegevoegd aan de reserve onderhoud gebouw. Dit betreft de hoofdlocatie Vurehout. De toevoeging vindt, conform bestuursbesluit jaarlijks plaats. Tenslotte is een bedrag van € 30.415 aan de reserve frictie projecten gemeente Zaanstad toegevoegd vanuit de projectafrekening 2014 met de gemeente Zaanstad. De onttrekking van € 42.774 is gedaan aan de reserve onderhoud gebouw en is gedaan in verband met de vernieuwen van de dakbedekking op de hoofdlocatie.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Op grond van de financiële voorschriften (besluit begroten en verantwoorden) wordt dit hoofdstuk afgesloten met een overzicht van de incidentele baten en lasten die in de verschillende programma's en de paragraaf Bedrijfsvoering in 2015 zijn verantwoord. Het betreft hier nagekomen lasten en baten over het voorgaande boekjaar c.q. baten of lasten die niet konden worden voorzien. Dit betreft de volgende bedragen:

	incidentele baten	incidentele lasten
Algemene Gezondheidszorg	39.134	-
Jeugd Gezondheidszorg	254.808	-
Bedrijfsvoering	158.968	-
	452.910	-

2.3.5 Wet Normering Topinkomens

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (hierna: WNT) van kracht. De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De WNT kent een openbaarmakingregime en een maximale bezoldigingsnorm. De maximale bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn en topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn (maar worden ingehuurd op basis van een overeenkomst van opdracht), indien zij binnen een periode van 18 maanden meer dan 6 maanden werkzaam zijn voor de (semi-)publieke instelling.

Als topfunctionarissen binnen de GGD worden aangemerkt, de leden van het Algemeen Bestuur van de GGD Zaanstreek-Waterland en de directie. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door negen wethouders van de deelnemende gemeenten. In onderstaand overzicht worden de leden van het Algemeen Bestuur genoemd in het jaar 2015. Tevens is (verplicht op grond van de voorschriften) ter vergelijking het jaar 2014 vermeld. De functie van de leden van het Algemeen Bestuur is onbezoldigd.

Situatie 2014

Topfunctionaris	Functie	Wethouder gemeente
J.R.P.L. Dings	lid algemeen bestuur	Beemster
H. Hefting	lid algemeen bestuur	Beemster
mevr. G. Kroon-Sombroek	lid dagelijks en algemeen bestuur	Edam Volendam
J. de Boer	lid algemeen bestuur	Landsmeer
R. Quakernaat	lid algemeen bestuur	Landsmeer
M. Olij	lid algemeen bestuur	Oostzaan
mevr. T. Schaafsma	lid algemeen bestuur	Oostzaan
G. Nijenhuis	lid dagelijks en algemeen bestuur	Purmerend
B.G. Schalkwijk	lid dagelijks en algemeen bestuur	Waterland
J. Kes	lid dagelijks en algemeen bestuur	Waterland
mevr. J.M.E. de Groot	lid algemeen bestuur	Wormerland
mevr. E. Fens	lid algemeen bestuur	Wormerland
mevr. C.M.M. Noom	lid dagelijks en algemeen bestuur	Zaanstad
J. Olthof	lid dagelijks en algemeen bestuur	Zaanstad
M.W.F. Habold	lid algemeen bestuur	Zeevang

Situatie 2015

Topfunctionaris	Functie	Wethouder gemeente
H. Hefting	lid algemeen bestuur	Beemster
mevr. G. Kroon-Sombroek	lid dagelijks en algemeen bestuur	Edam Volendam
R. Quakernaat	lid algemeen bestuur	Landsmeer
mevr. T. Schaafsma	lid algemeen bestuur	Oostzaan
G. Nijenhuis	lid dagelijks en algemeen bestuur	Purmerend
J. Kes	lid dagelijks en algemeen bestuur	Waterland
mevr. E. Fens	lid algemeen bestuur	Wormerland
J. Olthof	lid dagelijks en algemeen bestuur	Zaanstad
M.W.F. Habold	lid algemeen bestuur	Zeevang

In 2015 werd de directie van GGD Zaanstreek-Waterland gevormd door een directeur (dhr. F.H.J. Strijthagen) en twee adjunct-directeuren (mevr. J.J. Riensema en mevr. J.M. Timmer). De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De algemene bezoldigingsnorm van de WNT bedraagt voor 2015: € 178.000. In onderstaande tabel wordt de bezoldiging vermeld. Tevens is (verplicht op grond van de voorschriften) ter vergelijking het jaar 2014 vermeld.

Situatie 2014

Naam	J.P. Detering	S. Gerritsen	J.M. Timmers
Functie	Directeur	Adj. Directeur	Adj. Directeur
Duur dienstverband	01/01-15/09	01/01-28/02	01/08-31/12
Duur dienstverband (in dagen)	258	59	153
Omvang dienstverband (fte)	1	0,667	1
Bezoldiging			
Beloning	€ 89.203	€ 15.945	€ 37.548
Onkostenvergoeding	€ 2.884	€ 742	€ 2.430
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.625	€ 2.023	€ 6.241
Totaal bezoldiging	€ 105.712	€ 18.711	€ 46.218
Toepasselijk WNT maximum volledig € 230.474	€ 162.910	€ 24.849	€ 96.610

Situatie 2015

Naam	F.H.J. Strijthagen	J.J. Riensema	J.M. Timmers
Functie	Directeur	Adj. Directeur	Adj. Directeur
Duur dienstverband	15/08-31/12	01/01-31/12	01/01-20/04
Duur dienstverband (in dagen)	138	365	110
Omvang dienstverband (fte)	1,06	1	1
Bezoldiging			
Beloning	€ 39.105	€ 97.835	€ 33.718
Onkostenvergoeding	€ 1.035	€ 2.687	€ 839
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 5.451	€ 13.019	€ 4.031
Totaal bezoldiging	€ 45.591	€ 113.541	€ 38.588
Toepasselijk WNT maximum volledig € 178.000	€ 71.337	€ 178.000	€ 53.644

Er zijn door GGD Zaanstreek-Waterland geen beëindiginguitkeringen (bij het einde van het dienstverband) in 2015 gedaan aan topfunctionarissen. In 2015 is het dienstverband van een adjunct directeur (J.M. Timmers) beëindigd. Per 15 augustus is de directeur (F.H.J. Strijthagen) aangesteld. Er is geen sprake geweest van non-activiteitsregelingen in 2015. Daarnaast is er bij GGD Zaanstreek-Waterland geen topfunctionaris extern ingehuurd.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2015 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2015 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Accountants

**BAKER TILLY
BERK**

Baker Tilly Berk N.V.
Entrada 303
Postbus 94124
1090 GC Amsterdam
T: +31 (0)20 644 28 40
F: +31 (0)20 646 35 07
E: amsterdam@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

Aan:
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
Zaanstreek-Waterland

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport op pagina 48 tot en met pagina 71 opgenomen jaarrekening 2015 van de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zaanstreek-Waterland (hierna GGD Zaanstreek-Waterland) te Zaandam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en het overzicht van baten en lasten over 2015 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling GGD Zaanstreek-Waterland is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten als de lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, het controleprotocol 2015 van de GGD Zaanstreek-Waterland en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede in het kader voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de GGD Zaanstreek-Waterland. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur van de GGD Zaanstreek-Waterland gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door het algemeen bestuur bij besluit vastgesteld. Wij houden ook rekening met de afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de GGD Zaanstreek-Waterland een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming zijn met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving waaronder verordeningen van de GGD Zaanstreek-Waterland.

Accountants

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen
Ingevolge artikel 213, lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag,
voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amsterdam, 16 maart 2016

Baker Tilly Berk N.V.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "E.C.J. Moens", written over a faint grid background.

drs. E.C.J. Moens RA
Partner

Zaanstreek-Waterland

Postbus 2056 • 1500 GB Zaandam
Vurehout 2 • 1507 EC Zaandam
Telefoon (0900) 254 54 54 • Fax (075) 616 30 16
info@ggdzw.nl • www.ggdzw.nl